

07.01.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**7 Ocak 2022
Cuma**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

7 Ocak 2022 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

MİLLETLERARASI ANDLAŞMALAR

- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Hayvan Sağlığı Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5081)
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Basitleştirilmiş Gümrük Hattına İlişkin Anlaşmanın Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5082)
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti ve Gürcistan Hükümeti Arasında Gümrük Konularında Üçlü Komite Tesis Edilmesine İlişkin Protokolün Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5083)
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5084)

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- Mersin ve Ankara İllerinde Bulunan Bazı Alanların Orman Sınırları Dışına Çıkarılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5085)
- Antalya ve İstanbul İllerinde Tesis Edilecek Trafo Binalarının Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5086)
- Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhları Gösterilen Enerji Nakil Hatlarının Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5087)

YÖNETMELİKLER

- Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Karayolları Trafik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Batı Balkan Menşe Kümülyasyon Sistemi Kapsamı Ticarete Eşyanın Tercihli Menşenin Tespiti Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Pan Avrupa Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon Kapsamı Ticarete Eşyanın Tercihli Menşenin Tespiti Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü Disiplin Amirleri Yönetmeliği
- Rekabet Kurumu Disiplin Amirleri Yönetmeliği

TEBLİĞLER

- Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ (No: 2022-1)
- İşveren Uygulama Tebliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ

KARARLAR

- Biyogüvenlik Kararları (Karar No: 20, 21, 22, 23, 24)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

- Anayasa Mahkemesinin 27/10/2021 Tarihli ve 2018/14884 Başvuru Numaralı Kararı

TMO tepkiler üzerine zamları geri aldı

Toprak Mahsulleri Ofisi, 1 milyon 220 bin ton hububatı gelen tepkiler üzerine eski fiyattan satacağını duyurdu.

Ali Ekber YILDIRIM

Toprak Mahsulleri Ofisi, Ocak ayında zamlı olarak satışa sunduğu 1 milyon 220 bin ton hububatı gelen tepkiler üzerine eski fiyattan satacağını duyurdu.

Ofis, 2 Ocak 2022 günü yaptığı açıklamada toplam 1 milyon 220 bin ton hububat ürününü (buğday, arpa, mısır) satış fiyatlarında ton başına 450 ile 700 lira arasında değişen zamlı fiyatla satışa sunulacağını duyurdu. Yapılan zam nedeniyle ekmek ve yem fiyatlarında yüksek artışlar olacağı dile getirilince Toprak Mahsulleri Ofisi geri adım attı.

Toprak Mahsulleri Ofisi 3 gün arayla ikinci bir açıklama yaparak Ocak ayında satılacak hububat ürünlerinin Aralık ayı fiyatından satılacağını duyurdu.

Buna göre, Ocak ayında ekmeklik buğdayın tonu 3 bin 225 ile 3 bin 275 lira yerine Aralık'ta olduğu gibi 2 bin 650 liradan satılacak. Makarnalık buğday 3 bin 900 ile 3 bin 950 lira yerine 3 bin 200 ile 3 bin 250 lira'dan , apanın tonu 2 bin 550 lira yerine 2 bin 50 liradan, mısırın tonu 2 bin 950 lira yerine 2.500 liradan satışına devam edilecek.

Açıklamanın ayrıntıları

Toprak Mahsulleri Ofisi'nin " Kamuoyu Açıklaması" başlığı ile yaptığı duyurunun ayrıntıları özetle şöyle:

"Son günlerde Toprak Mahsulleri Ofisi'nin 2022 yılı Ocak ayı satış fiyatlarıyla ilgili olarak kamuoyunda özellikle ekmek fiyatlarında aşırı artışa neden olacağına yönelik değerlendirilmeler yapıldığı gözlemlenmektedir.

Toprak Mahsulleri Ofisi, hasat başından bu yana hammadde fiyatlarının tüketicilerimiz ile hayvan yetiştiricilerimizi olumsuz etkilemesini önlemek amacıyla un ve yem regülasyonu kapsamında piyasa fiyatlarının oldukça altında bir seviyeden ilgili sektörlerle satış yapmaktadır.

TMO, Kasım ve Aralık aylarında buğday, arpa ve mısır satış fiyatlarını değiştirmemiş, stoklarındaki ekmeklik buğdayları un üreticilerine; ekmeklik un satış fiyatlarının peşin, 185-200 TL/çuval aralığında olması şartıyla satışa sunmuştur.

Her yıl olduğu gibi 2022 yılı Ocak ayında da TMO satış fiyatlarında güncelleme yapılarak, ilgili un ve ekmek sektörleri ile paylaşılmıştır.

Ancak yapılan bu fiyat değişikliği bahane edilerek ekmek fiyatlarında yüksek oranda artış yapılması gerektiği gibi kamuoyunu yanıltıcı değerlendirmeler ve iç piyasa hububat fiyatlarındaki gerilemeler de dikkate alınarak; TMO'nun 2022 Ocak ayı hububat satışlarına 2021 Kasım ve Aralık ayı fiyatlarıyla devam edilmesi kararı alınmıştır.

Bu kapsamda ekmeklik buğday satışlarına (No:2); önceki aylarda olduğu gibi 2.650 TL/ton, ekmeklik un satış fiyat taahhütlerine 185-200 TL/çuval, arpa satışlarına 2.050 TL/ton, mısır satışlarına ise 2.500 TL/ton fiyatlarla devam edilecektir.

TMO olarak ilgili sektörlerle işbirliği içinde gıda enflasyonu ile etkin bir şekilde mücadele etmeye devam edeceğimizi, un üreticilerimize, kanatlı, büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiricilerimize yönelik ürün temininin yeni hasat dönemine kadar kesintisiz devam edeceğimizi bir kez daha belirtmek isteriz."

Tarım Bakanlığı, GDO'lu 2 gene izin verdi

Genetiği Değiştirilmiş (GDO) 1 mısır ve 1 soya geninin hayvan yemi amaçlı kullanılmasına 10 yıl süreyle izin verildi.

Ali Ekber YILDIRIM

Tarım ve Orman Bakanlığı, Genetiği Değiştirilmiş (GDO) 1 mısır ve 1 soya geninin hayvan yemi amaçlı kullanılmasına 10 yıl süreyle izin verdi. Ayrıca, 10 yıllık kullanım süresi dolan genetiği değiştirilmiş (GDO) iki mısır geninin hayvan yemi amaçlı kullanım izni iptal edildi. Bakanlık, 1 çeşit enzimin de 10 yıl süreyle üretimine izni verdi.

Resmi Gazete'nin 7 Ocak 2022 tarihli bugünkü sayısında Biyogüvenlik Kararları yayınlandı. Tarım ve Orman Bakanlığının 20 numaralı Biyogüvenlik Kararı ile, Livzym Biyoteknoloji Araştırma Geliştirme Sanayi ve Ticaret A.Ş'nin başvurusu ile modern biyoteknolojik yöntemlerle enzim kapasitesi geliştirilmiş *Aspergillus Oryzae* LİVZ-105 ile endüstriyel Proteaz/ Mukorpepsin (EC3.4.23.23) enziminin üretimine 10 yıl süreyle izin veriliyor.

GDO'lu 2 mısırın kullanım izni iptal edildi

Bakanlığın 21 ve 22 numaralı Biyogüvenlik Kararı ile 24 aralık 2021 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan, Türkiye Yem Sanayicileri Birliği Derneği İktisadi İşletmesi, Beyaz Et Sanayicileri ve Damızlıkçıları Birliği Derneği İktisadi İşletmesi(BESD-BİR) ve Yumurta Üreticileri Merkez Birliği(YUM-BİR)'nin başvurusu ile yem amaçlı

kullanılmasına izin verilen genetiği değiştirilmiş(GDO) Bt11xGA21 ve 1507x59122 mısır çeşidi ve ürünlerinin hayvan yemlerinde kullanılmasına ilişkin izin, süresi dolduğu için iptal edildi.

1 soya ve 1 mısır genine izin verildi

Beyaz Et Sanayicileri ve Damızlıkıları Birliği Derneği İktisadi İşletmesi(BESD-BİR)' nin başvurusu zerine Bakanlığın 23 numaralı Biyogüvenlik Kararı ile genetiği değiştirilmiş GDO'lu "4114" mısır çeşidine, 24 numaralı kararı ile genetiği değiştirilmiş SYHT0H2 soya çeşidinin hayvan yemlerinde 10 yıl süre ile kullanılmasına izin verildi.

Böylece kullanımda olan, izin verilen genetiği değiştirilmiş 13 soya çeşidi, 3 enzim ve 23 mısır çeşidi var.

Küresel gıda fiyatları Aralık'ta geriledi

Birleşmiş Milletler (BM) Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Aralık ayı Küresel Gıda Fiyat Endeksini açıkladı.

İRFAN DONAT

FAO Küresel Gıda Fiyat Endeksi, Aralık ayında gerilemesine rağmen 2021 yılını son 10 yılın zirvesinde kapattı.

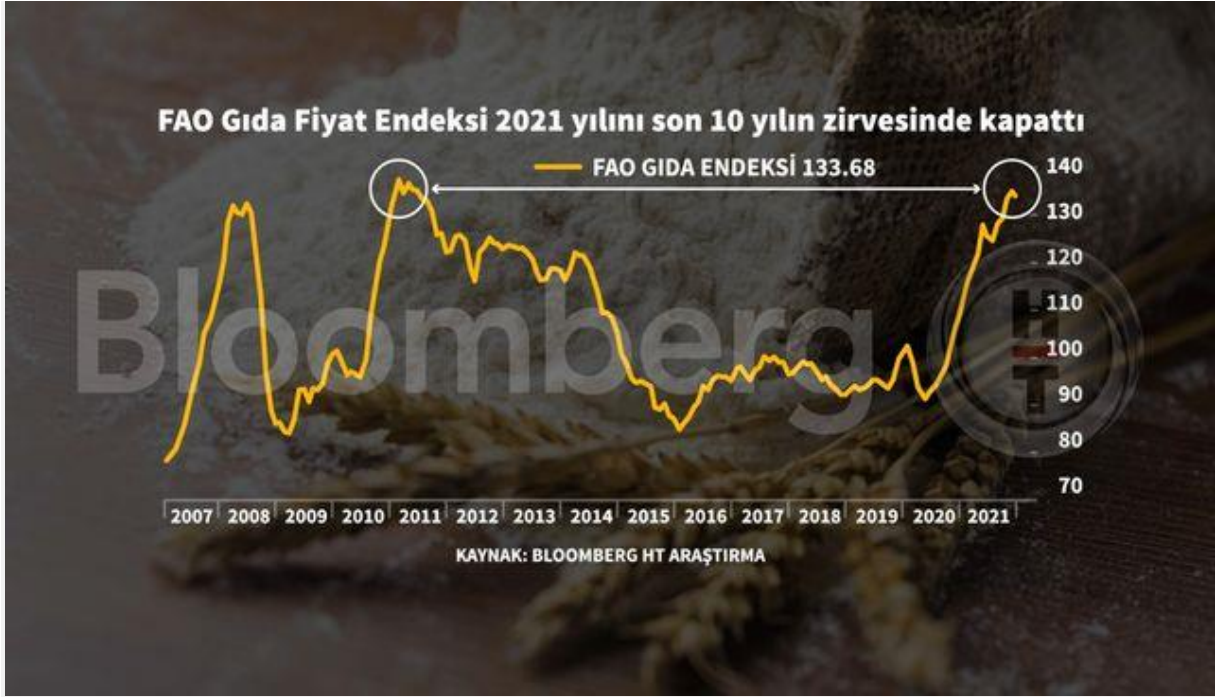
Bitkisel yağlar ve şeker fiyatlarındaki geri çekilmenin etkisiyle küresel gıda fiyatları 4 aydır aralıksız yükselişinin ardından Aralık ayında hafif geriledi.

FAO Gıda Fiyat Endeksi Aralık'ta aylık bazda yüzde 0,9 gerileyerek 133.7 puan oldu. Endeks, yıllık bazda yüzde 23,1 arttı. Aralık ayında sadece süt ürünleri alt endeksi aylık artış kaydetti.

FAO'nun 2021 yılındaki gıda emtia fiyatları gösterge endeksinin ortalaması 125,7 oldu. Söz konusu endeksin 2020 ortalaması 98,1 idi. Bir bütün olarak 2021 yılına bakıldığında, tüm yıl boyunca ortalama FAO Gıda Fiyat Endeksi, 2020 yılının yüzde 28.1 üzerinde gerçekleşti.

FAO Hububat Fiyat Endeksi Aralık'ta aylık bazda yüzde 0,6 düşüşle 140,5 puan oldu. Buğday ihracat fiyatları, güney yarımkürede hasatların ardından artan arz ve yavaşlayan talep nedeniyle Aralık ayında düştü. Bununla birlikte, mısır fiyatları, güçlü talep ve Brezilya'da devam eden kuraklık endişeleri ile arttı. Sorgum fiyatları da kısmen mısır piyasalarının etkisiyle yükselirken, arpa fiyatları bir miktar geriledi. Uluslararası pirinç fiyatları da talebin yeniden canlanması ve para birimlerinin çeşitli ana tedarikçilerde ABD doları karşısında zayıflaması nedeniyle Aralık ayında yumuşadı. FAO Tahıl Fiyat Endeksi, yıllık bazda yüzde 27,2 artışla 2012'den bu yana kaydedilen en yüksek yıllık ortalama oldu. 2021'de mısır ve buğday fiyatları, özellikle büyük buğday ihracatçıları arasında, çoğunlukla güçlü talep ve daha sıkı arz nedeniyle, 2020 ortalamalarından yüzde 44,1 ve yüzde 31,3 daha yüksekti. Pirinç, 2021'de fiyatlarda düşüş kaydeden tek büyük tahıl oldu ve kotasyonlar 2020 seviyelerinin ortalama yüzde 4.0 altına düştü. Zayıflık, tedarikçiler arasındaki rekabeti artıran ve onları yüksek navlun maliyetlerinin ve konteyner kıtlığının talep üzerindeki etkisini fiyatları düşürerek karşılamaya yönelten, ihraç edilebilir bol miktarda pirinç mevcudiyetini yansıtıyordu.

FAO Bitkisel Yağ Fiyat Endeksi, Aralık ayında ortalama 178,5 puan olarak gerçekleşti ve son zamanlardaki rekor seviyelere göre yüzde 3,3 azaldı. Düşüşte, zayıflayan palmiye ve ayçiçek yağı fiyatları etkili olurken, soya ve kolza yağı değerleri aylık bazda neredeyse değişmedi. Uluslararası palm yağı fiyatları, artan COVID-19 vakalarının etkisine ilişkin endişeler arasında düşük küresel ithalat talebini yansıtarak Aralık ayında düştü. Bu arada, uluslararası ayçiçek yağı fiyatları da talebin yavaşlaması nedeniyle zayıfladı. Buna karşılık, dünya soya ve kolza yağı fiyatları, büyük ölçüde sırasıyla Hindistan'dan gelen sıkı ithalat talebi ve uzun süreli küresel arz sıkılığı ile desteklenen gücünü korudu. Yılın tamamına bakıldığında ise 2021 için, FAO Bitkisel Yağ Fiyat Endeksi, 2020'ye göre yüzde 65,8 artarak 164,8 puan ortalamaya ulaştı ve tüm zamanların yıllık en yüksek seviyesini gördü.

FAO Süt Ürünleri Fiyat Endeksi Aralık'ta, aylık bazda yüzde 1,8 artarken, yıllık bazda yüzde 17,4 yükseldi. Aralık ayında, uluslararası tereyağı ve süt tozu fiyatları, yüksek küresel ithalat talebinin desteği ve Batı Avrupa ile Okyanusya'daki düşük süt üretiminden kaynaklanan sıkı ihracat tedarikleriyle birlikte artmaya devam etti. Düşük süt üretimine rağmen, üreticilerin alternatif süt ürünleri yerine peyniri tercih etmeleri nedeniyle Batı Avrupa'da peynir üretimi arttı ve peynir fiyatlarında marjinal bir düşüşe neden oldu. Yılın tamamına bakıldığında ise 2021'de FAO Süt Ürünleri Fiyat Endeksi, yıl boyunca, özellikle Asya'dan gelen sürekli ithalat talebini ve önde gelen üretim bölgelerinden gelen sıkı ihraç edilebilir arzları yansıtarak, 2020'ye göre yüzde 16,9 artarak 119.0 puan ortalamaya ulaştı.

FAO Et Fiyat Endeksi Aralık ayında ortalama 111,3 puan olarak gerçekleşti. Kasım ayına göre marjinal olarak değişti ve bir önceki yılın değerinin yüzde 17,4 üzerinde gerçekleşti. Aralık ayında kümes hayvanı fiyatları, artan küresel ihraç edilebilir arzın etkisiyle düşerken, küçükbaş hayvan fiyatları Okyanusya'dan gelen arzın artmasıyla

düştü. Bu arada, domuz eti fiyatları, Çin ithalatındaki düşüşten kaynaklanan devam eden aşağı yönlü baskının büyük üretici ülkelerde Noel öncesi satışların artmasıyla telafi edilmesi sonucu hafif de olsa üst üste altıncı ayında geriledi. Yılın tamamına bakıldığında ise 2021'de FAO Et Fiyat Endeksi, 2020'ye göre yüzde 12,7 artarak 107,6 puan ortalamaoya ulaştı. Farklı kategoriler arasında fiyatlarda en hızlı artış küçükbaş eti, ardından büyükbaş ve kanatlı etleri olurken, domuz eti fiyatları marjinal bir düşüş gösterdi.

FAO Şeker Fiyat Endeksi Aralık'ta aylık bazda yüzde 3,1 düşüşle 116,4 puan ve beş ayın en düşük seviyesin egeriledi. Aralık ayındaki düşüş, birçok bölgede sınırlama önlemlerinin yeniden başlamasının ardından Omicron COVID-19 varyantının küresel şeker talebi üzerindeki etkisine ilişkin endişeleri yansıttı. Brezilya Reali'nin ABD doları karşısında zayıflaması ve düşük etanol fiyatları da Aralık ayında dünya şeker fiyatlarının düşmesine katkıda bulundu. Yılın tamamında FAO Şeker Fiyat Endeksi 2020'ye göre yüzde 37,5 arttı ve 2016'dan beri en yüksek olan ortalama 109,3 puana ulaştı. Yıl boyunca, küresel şeker talebinin güçlenmesi ve Brezilya'da üretimin azalmasına ilişkin endişeler fiyatlardaki artışı destekledi.

Gıda zammında dünya lideriyiz. Dünyada düşüyor Türkiye'de yükseliyor!

Dünya gıda fiyatları aralık ayında dört aylık artışın ardından önceki aya göre yüzde 0,9 geriledi. TÜİK verilerine göre, aralıkta aylık gıda enflasyonu 15,99 olarak gerçekleşti.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından derlenen, tahıllar, yağlı tohumlar, süt ürünleri, et ve şeker fiyatlarındaki aylık değişimleri izleyen dünya gıda fiyatları endeksi kasım ayındaki revize 134.9 seviyesinden aralık ayında 133.7'ye çıktı. Gıda fiyatları Aralık ayında dört aylık artışın ardından gerilese de 2021'i yüzde 28 artışla 2011'den bu yana en yüksek seviyede tamamladı.

Kasım gıda fiyatları endeksi daha önce 134.4 olarak açıklanmıştı.

GÜÇLENEN TALEP ETKİLİ OLDU

patronlardunyası'nın haberine göre; yıllık bazda ortalama 125.7 değerini alan endeks yılı 2020'deki seviyesinin yüzde 28.1 üzerinde tamamlarken 2011'de gördüğü 131.9 seviyesinden sonraki en yüksek seviyeyi gördü. Yükselişte dünya genelinde rekoltede yaşanan düşüş ve güçlenen talep etkili oldu.

ARALIK AYINDA GERİLEME

FAO süt ürünleri dışında tüm fiyat kategorilerinde aralık ayında gerileme yaşandığını belirtti.

07.01.2022

Buna karşılık geçen yılın tamamına bakıldığında tüm ana gıda kategorilerinin fiyatlarında keskin artışlar görüldü.

TÜRKİYE'DE ARTTI

2021 yılı enflasyonu TÜİK tarafından yüzde 36,08 olarak açıklanırken, emekçilerin harcamalarının ağırlıklı bir bölümünü oluşturan gıdadaki enflasyon ise çok daha yüksek oranlarda tespit edildi. TÜİK'e göre 2005'te yüzde 4,9 olan gıda enflasyonu 2021'e gelindiğinde yüzde 43,8'e yükseldi.

Aralıkta aylık gıda enflasyonu ise 15,99 olarak gerçekleşti.

‘Etiket değiştirmedik’ mazereti kabul edilemez

Döviz kurlarındaki hızlı yükselişin ardından, özellikle gıda fiyatlarında yaşanan artış beraberinde etiket tartışmasını da getirdi. Bazı markerlerin her gün etiket değiştirmesi, bazınlarının da etiket değiştirmek yerine etiketsiz satışa yönelmesi Tüketici Birliği Federasyonu'nun denetine takıldı.

Mehmet Hanifi GÜLEL

Tüketici Birliği Federasyonu Genel Başkanı Mehmet Bülent Deniz, Federasyon olarak Eylül 2021’den bu yana her ayın 1’inde market raflarındaki ürünleri kontrol ettiklerini bildirdi. Deniz, yürütölen Market Endeksi alışması kapsamında sıra dışı durumlar tespit ettiklerini belirterek, “1 Aralık’ta aynı markette yapılan tespit, fiyatının 9.90 TL olduğunu göröldüğümüz bir ürün 1 Ocak 2022 tarihinde aynı marka, aynı gramaj ve aynı ambalaj içinde 33,50 TL olarak fiyatlanmıştı” dedi. Burada haksız bir ticari uygulamanın bulunduğunu aktaran Deniz, 6502 sayılı Yasa’daki “raf fiyatıyla kasa fiyatı arasındaki farkın tüketici lehine uygulanması kuralının” da ihlal edildiğini kaydetti. Bunun yanı sıra fahiş bir zammın olduğunu dile getiren Deniz, “Yani bir ürünün fiyatının 9,9 liradan, bir ay sonra 33,5 liraya yükselmesi kabul edilir bir şey değil. Üç kat artış var, biz de bunu yetkililere bildirdik” diye konuştu.

Söz konusu örnek olayla ilgili bilgi veren Deniz, bir zincir marketin şubesindeki kırmızı mercimek ile ilgili bu sıra dışı durum üzerine market yetkililerinden bilgi istediklerini ve konuyu araştırdıklarını anlattı. Deniz, “Market yetkilileri tarafından; her iki ürünün farklı ürünler olduğu iddia edildi, bu iddiaya karşın 33,50 TL olan ürünün de, ‘müşteri

memnuniyeti' gerekçesiyle 9.90 TL'den verilebileceği belirtildi. Ancak bu teklif tarafımızdan kabul edilmeyerek, kanıt olması için her iki ürün de satın alındı. Yine aynı market şubesinde, raflarda ürün olmasına karşın fiyat etiketinin olmadığı da görüldü. Satın alınan ürünü fişi ile beraber Ticaret Bakanlığı'nın yetkili müdürlüklerine yazılı olarak başvurduk" dedi.

Şu anda yaşanan bir diğer sorunun ise bir ürünün raf fiyatı ile kasa fiyatının farklı olması olduğunu aktaran Deniz, "Etiketleri değiştiremedik diye bir mazeretleri var. Bu kabul edilir bir şey değil. Yasa çok açık raftaki fiyat yok ise tüketici kasaya gittiğinde hangi fiyat ucuz ise o fiyattan alma hakkı var. Bir de son dönemde yetiştiremiyoruz gerekçesiyle etiket artık koymuyorlar. Etiket yönetmenliği açık, her ürünün birim fiyatını, gramajı ve özelliklerini belirten bir etiketin mutlaka rafta olması gerekiyor. Biz tüketiciler adına söylüyoruz, rafın önünde daha fazla vakit geçiriyoruz, daha dikkatli inceliyoruz. Bu fırsatçılığa imkan vermeyeceğiz" şeklinde konuştu.

Tüketicinin farkedemediği sistematik artışlar yapılıyor

Sıradan tüketicinin gıda ürünlerinde yaşanan zamları fark edemediğine dikkat çeken Mehmet Bülent Deniz, tüketicilerin hem zamanının olmaması hem de bir zam furçasının yaşandığını belirtti. Artık normalleşme olduğu için 9,90 liradan, 33,50 liraya yükselmesini fark edilemediğine vurgu yapan Deniz, arkadaşımızın denetleme görevi olduğu için o algıyla dikkat ettiğini, yoksa ortalama bir tüketicinin fark edebileceği bir fırsatçılık olmadığını ilettili.

İhracatçı rekordan umutlu, zamlardan endişeli

Çelik sektörü 2021'de ihracatını değer bazında yüzde 77,4 artışla 22,4 milyar dolara yükseltti. Mandencilik sektörü, 2021'de tüm zamanların rekorunu kırarak 5,93 milyar dolarlık ihracatla yılı tamamladı. Demir ve demir dışı metaller sektörü 2021'de beklentisini aşarak 12,4 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirdi.

Erkan ÇAKAN

Çelik sektörü, demir ve demir dışı metaller sektörü ile madencilik sektörü 2021 yılında ihracat rekoru kırdı. 3 sektörün yıllık ihracat toplamı 40 milyar doları aşarken, en belirgin ihracat artışı çelik sektöründe yaşandı. 2021'de 23,9 milyon ton ihracat yapan sektör, değer bazında yüzde 77,4 artışla 22,4 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirdi. Aynı zamanda Türkiye'nin genel ihracatında 2020'de 4. sırada yer alan çelik sektörü, 2021'de yüzde 10 pay alarak, otomotiv ile kimyadan sonra ihracata katkı sağlayan üçüncü büyük sanayi oldu. İhracat rekorlarının üreticiyi umutlandırdığını belirten üç ayrı sektörün temsilcileri, enerji zamlarının artmasının ise girdi maliyetlerini büyük ölçüde etkilediğini ifade ederek, devletten destek beklediklerini söylüyor.

Çelik İhracatçıları Birliği (ÇİB) Yönetim Kurulu Başkanı Adnan Aslan, 2022 yılının hem global hem de Türk çelik sektörü açısından olumlu geçmesini beklediklerini ifade ederek, "Önümüze çıkan fırsatları değerlendirerek bu yıl da oluşabilecek tüm zorluklara göğüs gerip, sektör üretimimizi ve ihracatımızı daha da yukarılara çıkarmak için çalışacağız" dedi. Dünyanın en büyük çelik oyuncusu Çin'in ihracatta kendini geri plana alarak, ülke içindeki talebi karşılamaya odaklandığını belirten

Aslan, “Sektörümüz, Çin’in çekilmesiyle Uzak Doğu ve Güneydoğu Asya pazarlarında tekrar aktif bir rol alırken, Latin Amerika ile Afrika’da da önemli güç elde etti. 2022 yılında da bu pazarlardaki fırsatları değerlendirmeye devam edeceğiz” açıklamasını yaptı.

Enerji zamları maliyetleri %15 artırdı

Enerji fiyatlarının yükselmesinin sektörü derinden etkilediğini ifade eden Aslan, “Enerjiye gelen maliyet artışları son beş, altı aydan beri devam ediyor. Ancak yılbaşından itibaren yapılan zamlara özellikle büyük tüketicilerin daha fazla maruz bırakıldığını görüyoruz. Çelik, enerjinin yoğun olarak kullanıldığı bir sektör. Sadece bu yılbaşından itibaren doğal gaz ve elektriğe gelen zamların enerji maliyetlerimize yüzde15’ in üzerinde bir yansıması oldu” dedi.

Rezerv zenginliğiyle sanayinin gelişimine doğrudan katkı sunan maden sektörü de, 2021 yılını 5,93 milyar dolarlık ihracatla tamamladı. İhracatta yüzde 38,8 değer atışı kaydetti. İhracat rakamlarını DÜNYA’ya değerlendiren İstanbul Maden İhracatçıları Birliği (İMİB) Yönetim Kurulu Başkanı Aydın Dinçer, “2021 yılı sektörümüzün Cumhuriyet tarihi rekorunu kırmaya adına çok önemli bir fırsat yılı oldu. Bu başarının altında sektörümüzün pandemi ve onun oluşturduğu yeni normal en iyi etüt eden sektörlerden biri olması da önemli bir faktör oldu” dedi. Madencilik sektörü olarak 2022 yılında ihracatta yüzde 20 büyüme ile rekor tazelemeyi hedeflediklerini belirten Dinçer, “Bu doğrultuda mevcut pazarlarımızdaki payımızı daha yukarı taşıyacağız ve yeni pazar arayışlarımız da tüm hızıyla devam ediyor. Sağlanacak ruhsat güvencesi ile firmalarımız yatırım ve ihracat düzeyini daha üst seviyelere çıkartacak” diye konuştu.

Girdi maliyetleri yükseldi

Pandeminin de etkisiyle Türkiye’de navlun bedellerinde yaşanan artışın yüzde 300’lere ulaştığını belirten Aydın Dinçer, “Navlun bedellerindeki artış ve enerji zamları sektörümüzün girdi maliyetlerini ciddi şekilde etkiledi. İşletmelerimize akaryakıtta ÖTV muafiyetinin sağlanması, ham maddenin birçok sektöre daha uygun fiyattan sunulmasını sağlayacak. Bu yönde devletimizin desteğini bekliyoruz” dedi. Küresel pazarda madencilik sektöründe kilit rol oynayan ülkelerin vergi muafiyeti uyguladığına dikkat çeken Dinçer, Amerika, Avustralya, Güney Afrika, İngiltere, Kanada gibi bazı ülkeler sektörlerini desteklemek ve küresel arenada firmalarının rekabet düzeyini arttırmak için akaryakıtta vergi muafiyetini uyguladığını belirtti.

Enerji zamları nakit akışını zorluyor

İhracatta rekor kıran diğer sektör ise demir ve demir dışı metaller oldu. Sektör, 2021 için belirlediği 10 milyar dolarlık ihracatı aşarak 12,4 milyar dolara ulaştı. Büyümeyi sürdürmek isteyen sektör, 2022 yılı için 13,5 milyar dolarlık ihracat hedefi belirledi. DÜNYA’ya konuşan İstanbul Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği (İDDMİB) Başkanı Tahsin Öztiryaki, “Demir ve demir dışı metaller sektörü Ocak-Aralık döneminde 12,4 milyar dolar ve miktar olarak da 3,1 milyon ton ihracat

gerçekleştirdi. Sadece değer olarak değil miktar ve birim fiyat olarak da ihracatımızı ileriye taşıdığımız bir yıl geçirdik. 2020'ye göre yüzde 49,7'lik büyüme kaydeden sektörümüz, ihracat miktarını yüzde 20, birim fiyatını da yüzde 24 artırdı. Kilogram başına birim fiyatımızı da 4 dolara çıkardık. Türkiye'nin genel ihracatından yüzde 5,56 pay aldık" dedi. Enerji fiyatlarının artmasının üretim maliyetlerini yükselttiğini bildiren Öztiryaki, "Yapılan zamlar firmalarımızın nakit akışını zorlaştırıyor ve yeni sermaye ihtiyacı doğuruyor. Üretici de belirli bir noktadan sonra bu sıkıntılarını nihai ürünün fiyatlarına yansıtmak zorunda kalıyor" dedi.

İhracatçıların kur garantisi talebi karşılık bulmadı

İhracat gelirlerinin yüzde 25'inin Merkez Bankası'na satılmasını zorunlu kılan düzenlemenin ardından, uygulama ile ilgili olarak ihracatçı birlikleri dün TCMB Başkanı Şahap Kavcıoğlu ile biraraya geldi. İhracatçıların söz konusu yüzde 25'lik kısım ile ilgili kur garantisi beklentisi karşılık bulmadı.

İhracat gelirlerinin %25'inin Merkez Bankası'na satılmasını zorunlu kılan düzenlemenin ardından, uygulama ile ilgili olarak ihracatçı birlikleri dün TCMB Başkanı Şahap Kavcıoğlu ile biraraya gelirken; ihracatçıların söz konusu %25'lik kısım ile ilgili kur garantisi beklentisi karşılık bulmadı.

İhracatçıların verdiği bilgiye göre, TCMB Başkanı Kavcıoğlu, bundan sonra kurda büyük volatiliteler beklemediklerini ve TL'nin istikrarlı seyredeceğini belirterek, ihracatçıların endişe etmelerine gerek olmadığı vurgusu yaptı.

Edinilen bilgiye göre Kavcıoğlu, ihracatçıların son bir aydır Eximbank ve reeskont kredilerine erişimde sıkıntı yaşandığına işaret etmeleri üzerine ise bu kanallara kaynak aktarılacağı ve ihracatçıya rahatlatma sağlanacağı bilgisini verdi.

TCMB'nin geçtiğimiz günlerde devreye aldığı uygulama talimatı ile ihracat döviz gelirinin dolar euro ve sterlin cinsi olanların ihracat bedelinin %25'i düzenlendiği tarihteki işlem kuru üzerinden TCMB'ye satılması zorunlu kılındı.

Bu durum, Merkez Bankası'na satılacak yüzde 25'lik kısmı ihtiyaç duymaları halinde piyasadan tekrar satın almak isteyen ihracatçıların kur kaynaklı kayıp yaşama riskine karşı kur garantisi sağlanması talebini beraberinde getirmişti.

Ayrıca ihracatçılar talimattaki bazı noktaların net olmadığını ve uygulama açısından gri alanlar yarattığına işaret etmişti.

Söz konusu gelişmelerin ardından TİM bünyesindeki ihracatçı birlik temsilcileri dün TCMB Başkanı Şahap Kavcıoğlu ile online olarak biraraya geldi.

Toplantıya katılan ihracatçılardan biri Reuters'a yaptığı değerlendirmede, "Birtakım anlayamadığımız, açık olmayan, şüpheli bulduğumuz ya da işleyişte sıkıntı yaşayabileceğimiz noktalar vardı. TCMB Başkanı'ndan onların cevaplarını aldık. Bizi tatmin edici bir toplantı oldu" dedi.

Aynı kaynak, "TL'ye dönecek %25'lik kısım ile yeniden döviz almak istendiğinde kur farkı nedeniyle ufak tefek kayıplar olabilir. Ancak çok büyük, rahatsız edici birşey olmayacağı belirtildi. Merkez Bankası'nın kaynaklarını güçlendirmesi lazım ki, ihracatçılara reeskont kredileri veya çeşitli destekler verilebilsin. O açıdan bakıldığında büyük ölçüde anlaştık" dedi.

Bir diğer ihracatçı kaynak da, "TCMB'ye satılacak %25'lik kısım için kur garantisi tarzı bir enstrüman olabilir mi diye bir beklenti vardı. Ancak sayın Kavcıoğlu'ndan 'kurda bir dengelenme bekliyoruz, artık yüksek volatilité olmayacak. Alış satışlarda büyük bir kaybınız olmaz' şeklinde bir değerlendirme geldi" diye konuştu.

Aynı kaynak, "Dövizle ilgili bir sıkıntı yaşamayacağımız söylendi. Merkez Bankası'nın döviz rezervlerini artırmak adına alınan bir önlem gibi görünüyor" diye konuştu.

Üçüncü bir kaynak da, "Tahmin ediyorum geçici bir durum. Merkez Bankası'nın dövizlerini artırmak için yapıyor. Birkaç ay sonra değiştirirler gibi geliyor" dedi ve ekledi:

"Türkiye'deki ihracat %75-80 ithalatla dönüyor. İhracatçı TL'ye dönen %25'lik kısım ile gidip yine döviz satın alacak. Ama alışla satış arasındaki farktan etkileneceğiz. Herhalde rezervlerini artırdıktan sonra uygulamayı bırakırlar diye düşünüyorum."

Eximbank ve reeskont için yeni kaynak

Öte yandan, toplantıda ihracatçıların son dönemde krediye erişimde yaşadığı sıkıntıların da dile getirildiği, Kavcıoğlu'nun ise Eximbank ve reeskont kredilerine yeni kaynak aktarılacağını belirttiği ifade edildi.

Kaynaklardan biri, "Kavcıoğlu müjdelere de verdi. Reeskont kredilerine ciddi anlamda kaynaklar aktarılacağını, bunun ihracatçıya mutlaka rahatlık getireceğini... Çünkü kredilerde 12. aydan itibaren biraz sıkışma vardı. Eximbank kaynaklarından ve

çeşitli bankalardan kredi talepleri rahat karşılanamıyordu. Birtakım kaynakların ayrıldığını, bu kanalların biraz daha açılacağı ifade etti" dedi ve ekledi:

"Eximbank ve reeskont kredilerinin cazip olduğu gerçek. Ama yeteri kadar kredi olmadığı yönünde sıkıntılarımız vardı. Şimdi bunların belli kaynaklar aktararak artırılacağı yönünde görüş bildirdiler."

Aynı kaynak, bankaların KOBİ'lere kredi vermedeki isteksizliği konusunda da adımlar atılacağı, KOBİ'lerin belli oranda destekleneceği, verilen kredilerden minimum bir miktarın KOBİ'lere verilmesi için yönlendirmeler yapılacağı bilgisini aldıklarını söyledi.

ABD, Türkiye'nin üçüncü ihracat pazarı oldu

Türkiye, ABD'ye yönelik ihracatını 2021'de bir önceki yıla göre yüzde 45 oranında artırdı. Söz konusu artışla ABD; Almanya ve Birleşik Krallık'ın ardından Türkiye'nin en çok ihracat gerçekleştirdiği üçüncü pazar oldu.

Türkiye, 2021 yılında 226 milyar dolarla Cumhuriyet tarihinin ihracat rekorunu kırdı. ABD'ye yönelik ihracatını da 2021'de yüzde 45 oranında artıran Türkiye, söz konusu pazara yaklaşık 13 milyar dolar değerinde dış satım gerçekleştirdi. Böylece ABD, Türkiye'nin en fazla ihracat gerçekleştirdiği ülkeler sıralamasında Almanya ve Birleşik Krallık'ın ardından üçüncülüğe yükseldi.

ABD'ye yapılan ihracatın Rusya Federasyonu, Irak, Fransa gibi klasik pazarları bile geride bıraktığına dikkat çeken Amerikan Türk İş Geliştirme Konseyi (ATBD Council)

Onursal Başkanı Uğur Terzioğlu, 100 milyar dolar olarak belirlenen ABD ile Türkiye arasındaki dış ticaret hedefinin bu yıl revize edileceğine inandığını söyledi.

“Çünkü Amerika’da ürünlerimize olan talebi ve güveni artık daha net görmekteyiz.” diyen Terzioğlu, “Çin ile ABD arasında yaşanan sorunlar Türkiye’nin lehine oldu. Çin’de yaşanan sorunlar Türk firmaların önüne çok büyük fırsatlar çıkarmakta. Sadece mal ticaretinde değil, müteahhitlik alanında da ABD’de çok büyük potansiyel var. Joe Biden’in Başkan seçilmesinden sonra ABD hükümeti alt yapı projelerine çok ciddi bütçeler ayırmış durumda. Bu da Türk inşaat firmaları için inanılmaz fırsatlar içeriyor.” şeklinde konuştu.

“Tüm eyaletleri içine alan bir Business Network ağı oluşturuyoruz”

ATBD Council olarak ABD’nin 7 eyaletinde temsilciliklerinin bulunduğunu hatırlatan Terzioğlu, bunun yanı sıra ABD’nin tüm eyaletlerini içine alacak bir ‘Business Network’ ağı oluşturmakta olduklarını kaydetti. Bu proje sayesinde ABD’nin tüm kılcıl damarlarına gireceklerini ifade eden Terzioğlu, şunları kaydetti: “7 bölgedeki temsilcilerimiz vasıtasıyla Amerika’nın 50+1 eyaletine ulaşarak iki ülke arasındaki ticari ve sosyal faaliyetlerimizi yerine getirmek istiyoruz. ABD pazarına girmek isteyen firmalarımız bu pazardan çekinmesinler. Vizyonlarını geniş tutarak bu pazara girmeyi kendilerine bir hedef olarak koysunlar. Pazara girmeden önce bunun alt yapısını hazırlasınlar. Çünkü ABD pazarı sürdürülebilir bir ticaret anlayışına sahip.”

Yurt içinde ve dışında yeni temsilcilikler açacak

Konsey olarak bu yıl gerçekleştirecekleri projelere de değinen Terzioğlu, gerek yurtiçinde, gerekse yurt dışında yeni temsilcilikler açarak Türk firmaların ihracatlarını artırmalarına katkıda bulunmaya devam edeceklerini vurguladı.

Şu anda yurtiçinde Ankara, İzmir, Adana ve Diyarbakır’da temsilciliklerinin bulunduğunu kaydeden Terzioğlu, bu yıl bu ağa Samsun ve Kayseri’yi ekleyeceklerini bildirdi. Yurt dışında ise ABD’nin yanı sıra Kanada, İngiltere, KKTC ve Irak’ta temsilciliklerinin olduğunu anlatan Terzioğlu, bu yıl Birleşik Arap Emirlikleri, Katar ve Romanya’da temsilcilik açacaklarını aktardı. Temsilcilik açarken bölgenin dinamiklerini dikkate aldıklarını belirten Terzioğlu, “Üreticilerimizin temsilciliklerimiz vasıtasıyla bir plan oluşturarak ABD pazarına açılmalarına yardımcı oluyoruz.” dedi.

Yabancı yatırımcıdan 2021'de 400 milyon dolarlık çıkış

2020'nin ardından 2021 yılında da yabancı yatırımcı TL varlıklardan çıkış yaptı. Özellikle hisse senedi piyasasındaki satışı dikkat çeken yabancı yatırımcının toplam satışı ise 400 milyon dolar seviyesinde gerçekleşti.

Şebnem TURHAN

Yabancı yatırımcılar Türkiye varlıklarında 2021 yılında çıkış yapmaya devam ettiler. Merkez Bankası ve Borsa İstanbul verilerine göre hisse senedinde net satış pozisyonunda olan yabancı yatırımcılar devlet iç borçlanma senetlerinde ise net alıcı konumunda yer aldı. Merkez Bankası verilerine göre yılın son haftasında hisse senedinde 231.2 milyon dolar net satış yapan yabancı yatırımcının yılın tümündeki satışı ise 1.4 milyar dolar seviyesinde oldu. Yine yılın son haftasında DİBS'te 41 milyon dolar net alım yapan yabancı yatırımcı yılın tamamında 973.4 milyon dolarlık net alım gerçekleştirdi. Böylece hisse senedi ve tahvilde yabancı yatırımcının net satışı ise 400 milyon dolar seviyesinde gerçekleşti.

Merkez Bankası'nın haftalık menkul kıymet istatistiklerine göre yabancı yatırımcılar 31 Aralık 2021 haftasında net 231.2 milyon dolarlık hisse senedi satarken, 41 milyon dolarlık Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS) ve 10.1 milyon dolarlık Şirket Borçlanma Senetleri (ŞBS) aldı. Yurtdışında yerleşik kişilerin 24 Aralık 2021 itibarıyla 21 milyar 16,4 milyon dolar olan hisse senedi stoku, 31 Aralık 2021'de 18 milyar 434,7 milyon dolara indi. Aynı dönemde yabancı yatırımcıların DİBS stoku 3 milyar 942,3 milyon dolardan 3 milyar 482,6 milyon dolara, ŞBS stokları da 164,7 milyon dolardan 154,5 milyon dolara geriledi.

6 haftalık net satış 1.2 milyar dolar

Yabancı yatırımcılar aralık ayının tümünde hisse senedi piyasasında satış yaparken 6 haftadır ise üst üste net satışçı oldular. Merkez Bankası verilerine göre 6 haftada yabancıların yaptığı net satış 1.2 milyar doları buldu.

Borsa İstanbul da dün yabancı yatırımcıların aralık ayı hisse senedi piyasalarındaki pozisyonunu açıkladı. Buna göre Borsa İstanbul'da, yabancı yatırımcılar aralık ayında 1 milyar 36 milyon dolarlık net satış gerçekleştirdiler. Yabancı yatırımcılar Aralık 2021'de BİST'de 24 milyar 260 milyon dolarlık alış ve 25 milyar 296 milyon dolarlık satış işlemi yaptı. Böylece yabancıların gecen ayki toplam alım ve satış işlemleri 49 milyar 556 milyon dolar seviyesinde oluştu.

Uluslararası net rezervler yılı 19 yılın dibinde kapattı

Öte yandan Merkez Bankası para ve banka istatistiklerine göre TCMB'nin net uluslararası rezervleri 31 Aralık 2021 itibarıyla, bir önceki haftaya göre 288 milyon dolar düşüş ile 8 milyar 339 milyon dolar oldu. Toplam rezervleri 31 Aralık haftasında 126 milyon dolar artarak 111 milyar 52 milyon dolara yükseldi. 31 Aralık'ta Merkez Bankası brüt döviz rezervleri 8 milyon dolar artışla 72 milyar 564 milyon dolara çıktı. Brüt döviz rezervleri, 24 Aralık'ta 72 milyar 555 milyon dolar seviyesindeydi. Söz konusu dönemde altın rezervleri, 118 milyon dolar yükselerek 38 milyar 371 milyon dolardan 38 milyar 489 milyon dolara ulaştı. Böylece Merkez Bankası'nın toplam rezervleri, 31 Aralık haftasında bir önceki haftaya kıyasla 126 milyon dolar artışla 110 milyar 926 milyon dolardan 111 milyar 52 milyon dolara yükseldi.

Bireylerin döviz mevduatı 351 milyon dolar arttı

Kur korumalı TL mevduatı ürününün ikinci haftasında gerçek kişilerin döviz mevduatı artışa döndü. 21 Aralık'ta devreye giren kur korumalı TL mevduatı ile 24 Aralık haftasında gerçek kişilerin döviz mevduatlarında parite etkisinden arındırılmış olarak 136 milyon dolarlık azalma yaşanmışken 31 Aralık haftasında 351 milyon dolarlık artış yaşandı. Toplam döviz mevduatında ise 31 Aralık haftasında parite etkisinden arındırılmış olarak 2 milyar 574 milyon dolarlık gerileme var. Bu gerilemenin tamamı ise tüzel kişilerin döviz mevduatında yaşanan çözülmeye kaynaklandı.

Merkez Bankası haftalık para ve banka istatistiklerine göre yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatı 31 Aralık haftasında 237 milyar 70 milyon dolara geriledi. Parite etkisinden arındırılmamış olarak değişim 1.9 milyar dolar olurken parite etkisinden arındırılmış gerileme 2.5 milyar dolar oldu.

Kur korumalı TL mevduatının gerçek kişilerin döviz mevduatında çok büyük bir çözülmeye yaşatmadığı da Merkez Bankası verileriyle ortaya konmuş oldu. Yılın son haftası gerçek kişilerin parite etkisinden arındırılmış döviz mevduatı 351 milyon dolar arttı. Gerçek kişilerin dolar cinsi döviz mevduatı 221 milyon dolar yükselirken Euro cinsi döviz mevduatının parite etkisinden arındırılmış dolar karşılığındaki yükseliş ise

165 milyon dolar oldu. Kıymetli maden ve depo hesaplarının parite etkisinden arındırılmış değişimi ise 81 milyon dolar azalış yönünde gerçekleşti.

Tüzel kişilerin döviz mevduatında ise parite etkisinden arındırılmış olarak 2 milyar 925 milyon dolarlık düşüş yaşandı. Bunun 1 milyar 76 milyon doları dolar cinsi döviz mevduatından kaynaklanırken 1 milyar 747 milyon doları da parite etkisinden arındırılmış olarak Euro cinsi döviz mevduatının dolar karşılığında yaşandı.

Bireylerin vadeli TL mevduatı 6.9 milyar lira arttı

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) haftalık verilerine göre gerçek kişilerin TL mevduatı 1 trilyon 74 milyar 161 milyon liraya yükseldi. 24 Aralık haftasında bu rakam 1 trilyon 67 milyar 229 milyon lira seviyesindeydi. 1 haftada gerçek kişilerin TL mevduatında 6 milyar 932 milyon dolarlık artış yaşandı. Yine BDDK verilerine göre 17 Aralık haftasında yani 21 Aralık'ta kur korumalı TL mevduat ürünü devreye girmeden önce gerçek kişilerin vadeli TL mevduatı 807 milyar 26 milyon lira seviyesindeydi. 24 Aralık'ta bu rakam 805 milyar 441 milyon liraya, 31 Aralık haftasında ise 820 milyar 456 milyon liraya yükseldi. Yani iki haftada BDDK verilerine göre gerçek kişilerin TL vadeli mevduatında 13 milyar 430 milyon liralık artış yaşandı.

Kur korumalı haftasında gerçek kişilerin döviz mevduatı 351 milyon dolar arttı

Kur korumalı TL mevduatı sisteminin ikinci haftasında gerçek kişilerin döviz mevduatı 351 milyon dolar arttı.

21 Aralık'ta devreye giren kur korumalı TL mevduatı ile 24 Aralık haftasında gerçek kişilerin döviz mevduatlarında parite etkisinden arındırılmış olarak 136 milyon dolarlık azalma yaşandı. Fakat, 31 Aralık haftasında 351 milyon dolarlık artış yaşandığı görüldü.

Dünya'dan Şebnem Turhan'ın haberine göre, toplam döviz mevduatında ise 31 Aralık haftasında parite etkisinden arındırılmış olarak 2 milyar 574 milyon dolarlık gerileme var. Bu gerilemenin tamamı ise tüzel kişilerin döviz mevduatında yaşanan çözülmeden kaynaklandı. Merkez **Bankası haftalık para ve banka istatistiklerine göre** yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatı 31 Aralık haftasında 237 milyar 70 milyon dolara geriledi. Parite etkisinden arındırılmamış olarak değişim 1.9 milyar dolar olurken parite etkisinden arındırılmış gerileme 2.5 milyar dolar oldu.

GERÇEK KİŞİLERİN DÖVİZ MEVDUATI ARTTI

Kur korumalı TL mevduatının gerçek kişilerin döviz mevduatında çok büyük bir çözülme yaşatmadığı da Merkez Bankası verileriyle ortaya konmuş oldu.

Yılın son haftası gerçek kişilerin parite etkisinden arındırılmış döviz mevduatı 351 milyon dolar arttı. Gerçek kişilerin dolar cinsi döviz mevduatı 221 milyon dolar

yükselirken Euro cinsi döviz mevduatının parite etkisinden arındırılmış **dolar karşılığındaki yükseliş ise 165 milyon dolar oldu**. Kıymetli maden ve depo hesaplarının parite etkisinden arındırılmış değişimi ise 81 milyon dolar azalış yönünde gerçekleşti.

TÜZEL KİŞİLERİN DÖVİZ MEVDUATINDA DÜŞÜŞ

Tüzel kişilerin döviz mevduatında ise parite etkisinden arındırılmış olarak 2 milyar 925 milyon dolarlık düşüş yaşandı. Bunun 1 milyar 76 milyon doları dolar cinsi döviz mevduatından kaynaklanırken 1 milyar 747 milyon doları da parite etkisinden arındırılmış olarak Euro cinsi döviz mevduatının dolar karşılığında yaşandı.

6.9 MİLYAR LİRA ARTTI

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) haftalık verilerine göre gerçek kişilerin TL mevduatı 1 trilyon 74 milyar 161 milyon liraya yükseldi. 24 Aralık haftasında bu rakam 1 trilyon 67 milyar 229 milyon lira seviyesindeydi. 1 haftada **gerçek kişilerin TL mevduatında 6 milyar 932 milyon dolarlık artış yaşandı**. Yine BDDK verilerine göre 17 Aralık haftasında yani 21 Aralık'ta kur korumalı TL mevduat ürünü devreye girmeden önce gerçek kişilerin vadeli TL mevduatı **807 milyar 26 milyon lira seviyesindeydi**. 24 Aralık'ta bu rakam 805 milyar 441 milyon liraya, 31 Aralık haftasında ise 820 milyar 456 milyon liraya yükseldi. Yani iki haftada BDDK verilerine göre gerçek kişilerin TL vadeli mevduatında 13 milyar 430 milyon liralık artış yaşandı.

Türklerin Kazakistan'da 5 milyar dolar yatırımı var

Son günlerde protestolarla gündeme gelen Kazakistan ile Türkiye kuruluşundan bu yana iyi ilişkiler sürdürürken, Türk ekonomisinin önemli şirketleri de bu ülkede yatırımda öncülük yaptı.

Kerim ÜLKER

Yüzölçümü bakımından dünyanın 9'uncu büyük ülkesi olan Kazakistan'ın ekonomisi de son yıllarda yüzde 5 ortalama büyüme gösteren bir yapıya sahip. Türkiye'nin hızla kendini gösterdiği ülkenin bağımsızlığını kazandığı andan itibaren ikili ilişkiler sürekli gelişti. 1992 yılında 30 milyon dolarlık ticaret hacmi şu anda 3 milyar doların üzerinde. Kazakistan'ın ilk 10 ticaret ortağı haline gelen Türkiye'den özellikle müteahhitlerin açtığı yatırım yolu sanayinin hemen hemen her alanında devam ediyor. Bugüne kadar 5 milyar dolara yakın Türk yatırımının devreye girdiği ülkede Türk müteahhitler 50'den fazla projede 25 milyar doların üzerinde iş üstlendi. Turkcell, Yıldız Holding, Anadolu Grubu gibi Türk ekonomisinin önde gelen şirketlerinin yatırımda öncülük yaptığı ülkenin en önemli projelerinden birine Anadolu Grubu imza attı. 1996 yılında Kazakistan'a bira tesisi özelleştirmesi ile giren ve Anadolu Grubu, bu alanda 2003'te Almatı'da yeni bir fabrikayı daha hayata geçirdi. Grubun iştiraklerinden Coca-Cola İçecek ise 2008'den bu yana 2 fabrikadaki 700'ü aşan çalışanıyla üretime devam ediyor.

RİXOS'UN 5 ŞEHİRDE 5 YILDIZLI 5 OTELİ VAR

Sembol İnşaat, Okan Holding, Alarko Holding, Ceylan İnşaat, TPAO gibi firmaların da yatırım ve projelerinin olduğu ülkede Koç Grubu, Kazak ortağı Butya ile sahibi olduğu

Rambutya alışveriş merkezleri bünyesinde 2'si Almaati'da ve 1'i Astana'da olmak üzere 3 alışveriş merkezi ile faaliyet göstermeye başlamıştı. Geçtiğimiz yıllarda tarım konusunda da anlaşma imzalayan Koç Holding, Otokar adına da şirket kurmuş ve ülkedeki faaliyetlerini artırmıştı.

Kazakistan'daki en büyük yatırımlarından biri de turizm alanında. Önemli organizasyonlara ev sahipliği ile tanınan Türk markası Rixos'un ülkede Almatı, Astana, Aktau, Çimkent ve Borovoe'de 5 yıldızlı statüde 5 oteli bulunuyor.

DÜNYANIN MADEN OCAĞI

Topraklarında 1.200'den fazla mineral kaynak çeşidinin mevcut olduğu Kazakistan'da tespit edilen krom (tahmini değeri 972 milyar dolar), çinko (tahmini değeri 73 milyar dolar) ve kurşun (tahmini değeri 35 milyar dolar) rezervlerinde dünyada ilk sırada yer alıyor. Uranyumda (tahmini değeri 143 milyar dolar) 2'inci, bakırda (tahmini değeri 353 milyar dolar) 4'üncü ve altında (tahmini değeri 95 milyar dolar) dünyada 9'uncu sırada. Dünya Bankası'nın verilerine göre Kazakistan'da 5 binden fazla mineral depoziteler ile 46 trilyon dolar tutarında değer bulunuyor. İşte bu rezervler Türk madencilik şirketlerinin de ilgisini çekiyor. Bunlardan birisi de Yıldırım Holding. 2013'te Rus Mechel'in Kazakistan'da bulunan Voskhod Maden Tesisini alarak ülkeye adım atan Yıldırım Holding, bu yıl da soda külü için üretim tesisinin temelini attı. Zhambyl eyaletinde kurulacak olan Qazaq Soda adlı bu yatırım 400 milyon dolara mal olacak. Kazakistan'ın ticari başkenti ve en yoğun trafiğe sahip havalimanı olan Almatı'nın işletmesini de Nisan 2021'de TAV Havalimanları Holding aldı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan Kazakistan diplomasisi

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türk Devletleri Teşkilatı Dönem Başkanı olarak, teşkilat üyesi ülkelerin liderleriyle Kazakistan'daki gelişmelere ilişkin telefon görüşmesi yaptı.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre, Cumhurbaşkanı Erdoğan, Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov ve Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev ile yaptığı telefon görüşmelerinde Kazakistan'daki son gelişmeler üzerine fikir teatisinde bulundu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev ile görüşmesinde, dost ve kardeş Kazakistan'da yaşanan gelişmeleri yakından takip ettiğini belirterek, olaylarda hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yaralananlara şifa diledi.

Türkiye'nin Kazakistan ile dayanışma içinde olduğunu ifade eden Erdoğan, Türk Devletleri Teşkilatının da yaptığı açıklamada Kazakistan'a desteğin altını çizdiğini belirtti.

Kazakistan'da yeni hükümetin bir an önce kurulmasını ve gerginliğin kısa sürede sona ermesini temenni eden Erdoğan, Kazakistan halkının karşılıklı güven ve diyalog çerçevesinde sorunları aşacağına inandığını bildirdi.

Erdoğan, gerek duyulması halinde Türkiye'nin, her türlü teknik bilgi ve tecrübe paylaşımını gerçekleştirmeye hazır olduğunu kaydetti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev, Kırgızistan Cumhurbaşkanı Caparov ve Özbekistan Cumhurbaşkanı Mirziyoyev ile görüşmelerinde de Kazakistan'ın istikrarı ve güvenliğinin, komşuları başta olmak üzere tüm bölge için mühim olduğunu vurgulayarak, kardeş Kazakistan'ın diyalog yoluyla bu sorunu aşacağına emin olduğunu ifade etti.

Kılıçdaroğlu: Üretici enflasyonu henüz tam fiyatlara yansımadi

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, "Üretici enflasyonu çok yüksek. O henüz tam fiyatlara yansımadi. İktisat kuralı da bilir ki bunlar bir süre sonra maliyetlere, sonra da doğal olarak fiyatlara yansıyacak." dedi.

Kocaeli Sanayici ve İş Adamları Derneği üyeleriyle bir araya gelen Kılıçdaroğlu, vatandaşlardan toplanan vergilerin nerelerde kullanıldığının önemli olduğunu, siyaset kurumunun bunun hesabını vermesi gerektiğini söyledi.

Türkiye'de her alanda sorun olduğunu söyleyen Kılıçdaroğlu, şöyle konuştu:

"Sorunlar büyüyor mu? Evet büyüyor. 'Efendim hafifledi.' Hiçbir sorun hafiflemedi. Önümüzde daha büyük sorunlarla karşılaşacak mıyız? Evet, daha büyük sorunlarla karşılaşacağız. Daha çok zamlar gelecek mi? Evet, daha çok zam gelecek. Vatandaş daha büyük sıkıntılarla karşılaşacak mı? Evet, vatandaş açısından şu anda baharımızı yaşıyoruz.

Kış gibi görünse de baharımızı yaşıyoruz. Önümüzdeki süreçte daha büyük zamlar gelecek. Kaçınılmaz olarak gelecek. Çünkü üretici fiyatlarıyla tüketici fiyatları arasında çok büyük bir açık var. Üretici enflasyonu çok yüksek. O henüz tam fiyatlara yansımadi. İktisat kuralı da bilir ki bunlar bir süre sonra maliyetlere, sonra da doğal olarak fiyatlara yansıyacak."

"Üreten Türkiye dediğimiz kavrama yaşam kazandıracağız"

Kılıçdaroğlu, sorunların çözümü için izlenmesi gereken 4 ayaklı bir strateji belirlediklerini, bunlardan birisinin can ve mal güvenliği olduğunu belirterek, şöyle devam etti:

"Can ve mal güvenliği yoksa bir ülkede, yani demokrasi gelişmemişse, yani insanlar düşüncelerini özgürce ifade edemiyorlarsa, yani medya bağımsız değilse, yani yargı bağımsız değilse, yani savcılar bağımsız değilse, yani insanlar can ve mal güvenlikleri dolayısıyla endişe ediyorlarsa o ülke büyümaz arkadaşlar.

Dünyada da böyle bir örneği yoktur. Yapılması gereken önce demokratik standartlarımızı Avrupa Birliği düzeyine çıkarmaktır. İster Avrupa Birliği deyin ister Güney Kore deyin ister Kanada deyin. Demokrasisi gelişmiş bir ülke hızla büyür ve kalkınır. Yapmamız gereken birinci ayak budur. Bunu yaptığınız zaman göreceksiniz hızla büyüyeceğiz, üretim yapacağız. Üreten Türkiye dediğimiz kavrama yaşam kazandıracağız."

Türkiye'yi her alanda üreten bir ülke haline getireceklerini belirten Kılıçdaroğlu, katma değeri yüksek ürünler üreten ülkelerin, dünyada söz sahibi olduğunu dile getirdi.

Dünyanın hızlı büyüdüğünü ve geliştiğini, özellikle sanayicinin bu gelişmelere ayak uydurması gerektiğini vurgulayan Kılıçdaroğlu, "Şu soru aklınıza gelebilir. Bir ülkenin üniversiteleri bilgi üretmezse, o ülkenin sanayicisi katma değeri yüksek üretemez. En temel koşul, üniversitelerin bilgi üretmesidir. Üniversiteler bilgiyi hangi ortamda üretir? Düşünce özgürlüğü ortamında." dedi.

Kılıçdaroğlu, Türkiye'deki üniversitelerin dünyadaki sıralamasına değinerek, gençlerin geleceklerini yabancı ülkelerde aradığını savundu.

"Güçlü bir sosyal devlete ihtiyacımız var"

Hakça bölüşümün sosyal devlet anlayışındaki bir kavram olduğunu belirten Kılıçdaroğlu, güçlü sosyal devlet inşa edilemezse ülkede huzurun yakalanamayacağını söyledi.

Herkesin karnının doyabildiği bir sosyal devleti inşa etmek zorunda olduklarını belirten Kılıçdaroğlu, Devlet Planlama Teşkilatının kapatıldığından kaç kişinin haberi olduğunu sordu.

Kılıçdaroğlu, iş dünyasının planlama olmadan üretim yapamayacağını dile getirerek, "Planlama yapmadan bankadan kredi aldınız, ne zaman nasıl ödeyeceksiniz? Bunların hepsi planlamayla olur. Evde de planlama olur. Her hanede planlama olur. Nasıl olur da koskoca Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde planlama olmaz? Nasıl olur da planlama kapatılır? Kapatıldı. Ama kimsenin itiraz ettiği yok, zaten sorunumuz da o. Niye kapatıldı Devlet Planlama Teşkilatı? En nitelikli beyinlerin gittiği, en nitelikli insanların çalıştığı ve geleceğimizi planlayan, kaynaklarımızın en sağlıklı nerelere

harcanması gerektiğini planlayan bu beyinler nerelere gitti? Tamamı yok edildi. Demek ki bizim güçlü bir sosyal devlete ihtiyacımız var." diye konuştu.

"Dünya hızla geliyor"

Belirledikleri stratejinin dördüncü ayağının sürdürülebilirlik olduğunu aktaran Kılıçdaroğlu, şunları kaydetti:

"Dünya hızla geliyor, dünya hızla büyüyor ve dolayısıyla biz o değişen dünyaya ayak uydurmak zorundayız. Demokrasi kavramı değişiyor, üretim kavramı değişiyor. Eskiden 'salt demokrasi' derdik, şimdi katılımcı demokrasiden söz etmeye başladık. Daha güçlü bir demokrasi, aldığımız temel kararları halka sormak ve halktan aldığımız yetkilerle o kararları hayata geçirebilmek gibi çalışmalar yapıyoruz ya da yapmalıyız. Böyle olması lazım. Sürdürülebilirliğin anahtarı da liyakattir, devlette liyakattir. Nitelikli insanların devlette çalışmasıdır. Devletin sürekli kendisini değişen dünyaya uygun olarak liyakatli insanlar aracılığıyla yenilemesidir. Bu olduğu takdirde Türkiye süratle büyür."

Bu toplantının kendisi için çok değerli olduğunu belirten Kılıçdaroğlu, "Ülkenin iyi gitmediğini, iyi yönetilmediğini siz de biliyorsunuz ben de biliyorum. Bu darboğazdan Türkiye çıkar mı? Elbette çıkar, niye çıkmasın? Dar boğazdan nasıl çıkar? Soracaksınız, ben cevabını vereceğim. Samimi olarak. CHP'yi eleştireceksiniz, eleştirin. Hazır bulmuşken Genel Başkanı burada, istediğiniz soruyu sorabilirsiniz. Sizin elinize 'Şu soruları genel başkana sorun.' diye kağıt vermiyoruz. Neyi düşünüyorsanız rahatlıkla sorabilirsiniz." ifadelerini kullandı.

Daha sonra basına kapalı devam eden toplantıda Kılıçdaroğlu, iş insanlarının sorularını yanıtladı.

İrfan Donat

Et sektörüne 1 milyar dolarlık ek destek paketi!

Başlığı okur okumaz hemen heyecanlanmayın lütfen...

Mevzu Türkiye'de geçmiyor maalesef.

ABD Başkanı Joe Biden, önceki gün çiftçi ve çiftçi temsilcileriyle online olarak gerçekleştirilen bir toplantıya katıldı.

Toplantının gerçekleşme sebebi, pek çok ülkede olduğu gibi enflasyonun üretici ve tüketici üzerinde yarattığı baskı...

Toplantının ana konu ise et endüstrisinde yaşanan son gelişmeler üzerineydi.

Beyaz Saray yönetimi, raflarda yükselen maliyetlere karşı tüketicileri korumaya çalışırken, üretici satış fiyatlarının düşük kalmasından şikâyetçi olan hayvancılık sektörünün de kâr ederek üretimini sürdürebilmesi adına bir formül üzerinde çalışıyordu.

Zira, ABD'nin Kasım ayı enflasyonunda gıda fiyatlarındaki artışı tetikleyen ve en büyük katkıyı sağlayan ürünlerin başında et geliyor. Sığır eti, domuz eti ve kümes hayvanı fiyatlarındaki artışların, genel artışın dörtte birini oluşturduğu belirtiliyor.

Biden Yönetiminin çözmeye çalıştığı sorun çok tanıdık geldi değil mi?

Gayet normal...

Zira Türkiye'de tarımın kronik sorunu olan girdi maliyetlerindeki yükseliş, araçlar, oligopol yapılaşma ve tüketicinin mutfağındaki yangın bu aralar pek çok ülkenin gündeminde.

Tek fark, ABD gibi bazı ülkelerin bu konuda proaktif bir politika izleyerek sorunu daha da büyümeden çözüme eğiliminde olması...

Peki nasıl bir çözümden bahsediyoruz?

Biden yönetimi önceki gün, rekabeti artırmak ve tüketiciler için maliyetleri azaltmak amacıyla sığır, domuz ve tavuk eti üreticileri ile et kesim ve işleme şirketlerini desteklemek için 1 milyar dolarlık ek bir paket açıkladı.

Ancak bu paketten yararlanacak olan kesim özellikle küçük ölçekli işletme ve üreticiler...

Çünkü bir çok ülkede olduğu gibi sektörlerdeki oligopol yapılaşma ABD'de de küçük ve orta ölçekli işletme ve üreticiler üzerinde ciddi bir baskı yaratıyor.

Hatta bu konuyla ilgili olarak Biden toplantıda şu ifadeleri kullandı: "Pek çok sektörde, bir avuç dev şirket piyasaya hâkim durumda. Ve genellikle bu şirketler güçlerini daha küçük rakiplerini sıkıştırmak ve yeni girişimcileri boğmak için kullanırlar. Bu da ekonomimizi daha az dinamik hale getirir. Aynı zamanda bu yapı, fiyatları yükseltme, tüketiciler için seçenekleri azaltma veya işçileri sömürme noktasında kendisine serbest alan yaratır. Bu açıdan et endüstrisi tam bir ders kitabı niteliğinde."

İşte bu konjonktürde Beyaz Saray Yönetiminin planı, çiftçiye sübvansiyonlarla desteklerken, kapasiteyi artıran bağımsız et kesim-işleme tesislerine ve şirketlerine de finansman, işçi eğitimi ve teknik yardım sağlamayı hedefliyor.

Toplantıya katılan Oklahoma Çiftçiler Birliği Başkanı Scott Blubaugh, yerel işletmelerin desteklenerek daha fazla et kesim ve işleme kapasitesine sahip olmasının perakende gıda fiyatlarını daha makul ve sürdürülebilir kılacağını savundu.

Blubaugh'un Biden ile paylaştığı şu tespiti dikkat çekici: "Uzun zamandır, çok uluslu et kesim ve işleme şirketlerinin Amerika'nın kırsalındaki tüm zenginlikleri emdiğini ve bu kazançlarını kurumsal kasalarına ve hatta bazı durumlarda denizaşırı ülkelerdeki hesaplarına geçirdiğini gördük. Daha geniş bir üretim tabanı oluşturmak, kırsal toplulukları yoksulluktan kurtarmaya yardımcı olacaktır. Büyük bir sorunla karşı karşıyayız, kırsal Amerika'da bir yoksulluk sorunumuz var."

Aslına bakarsanız Blubaugh'un iddialarının üzerine National Beef ve Seaboard Foods'un sahibi olan Tyson, JBS, Marfrig gibi halka açık şirketlerden alınan verilere bakınca tablo daha net ortaya çıkıyor.

Beyaz Saray Yönetimi tarafından gündeme getirilen söz konusu veriler, oligopol yapı ile suçlanan şirketlerin brüt kârlarının pandemi öncesinden bu yana toplu olarak yüzde 120'den fazla arttığını ve net gelirlerinin yüzde 500 yükseldiğini ortaya koyuyor.

Şirketlerin, fiyatların daha yüksek işçilik, ulaşım ve hayvancılık maliyetlerini dengelemek için yükseldiği yönündeki savunması Beyaz Saray Yönetimini pek ikna etmiş gibi gözüküyor.

Toplantıda söz alan Iowa Çiftlik Bürosu Başkanı Brent Johnson ise "Öngörülemeyen zorluklara daha iyi dayanabilen ve çiftçilere ürünleri için dürüst bir fiyat ödenmesini sağlayan daha istikrarlı, esnek bir gıda tedarik zinciri için çalışmalıyız" çağrısında bulundu.

Sektörün paydaşlarını dinleyen Biden ise hayvanlarını satan üreticilere fiyatlandırma hakkında daha fazla bilgi vermek, tüketici etiketleme sorunlarını ele almak ve et kesim/işleme/paketleme şirketlerinin suiistimalleriyle mücadele etmek için tasarlanmış bir yasayı güçlendirmek istediğini söyledi.

Bu arada toplantıya ABD Başsavcısı Merrick Garland de katıldı.

Garland, et pazarlarındaki haksız, aldatıcı ve rekabete aykırı uygulamaları ele alan 1921 tarihli "Paketleyiciler ve Stok Sahaları Yasası" dâhil olmak üzere rekabet yasalarının olası ihlallerinin araştırılmasına yönelik talepleri almak için Adalet ve Tarım bakanlıklarının 30 gün içinde bir portal açacağını söyledi.

Aracılar sorunu Beyaz Saray yönetiminin de gündeminde...

Toplantı sonrası paylaşılan tespitlerdeki şu ifadeler o yüzden önemli: “Baskın konumdaki araçlar tedarik zincirinin büyük bir bölümünü tek başına kontrol ettiğinde, hem daha az kazanan çiftçilerin hem de daha fazla ödeyen tüketicilerin olduğu bir ortamda kendi kârlarını artırabilirler. Yalnızca bir avuç şirkete aşırı güvenmemiz, gıda sistemimizde dalgalanan bu darboğazlardaki herhangi bir kesintiyle birlikte hepimizi savunmasız bırakıyor.”

Beyaz Saray Yönetimi, 1 milyar dolarlık ek destek paketinin detaylarını da kalem kalem açıkladı.

Pakette, işletmelerin kapasite artırımı, soğuk hava deposu ve özel ekipman yatırımı için kredi desteği, girdi tedarikinde sübvansiyonlar ve finansal destekler ile teknik ve eğitim desteği dahil pek çok kalem bulunuyor.

Burada çok fazla ayrıntıya girip sizleri meselenin odak noktasından uzaklaştırmayalım.

Özetle, Biden Yönetimi, tüketicuyu korumanın yolunun üreticiyi korumaktan geçtiğinin farkında.

Özellikle aile çiftçiliği ile küçük ve orta ölçekli işletmelerin tarım ve gıda piyasasının istikrarı açısından ne kadar stratejik olduğunun bilincinde.

Gördüğümüz kadarıyla ABD tarımında sürdürülebilir ve rekabetçi üretim, bu farkındalık ve bilinç sayesinde devam ediyor.

ABD Başkanı Joe Biden’ın aracısız şekilde, direkt yüz yüze çiftçiler ve sektör paydaşları ile bir araya gelip sorunları birinci ağızdan dinlemesi ve somut çözümler ortaya koyması açıkçası dikkatimizi çekti.

Sizlerle de paylaşalım istedik.

NOT: Bu arada merak edenler için toplantıya yazıda ismi geçenler dışında ABD Tarım Bakanı Tom Vilsack, Ulusal Ekonomik Konsey Direktörü Brian Deese, Iowa Çiftlik Bürosu Federasyonu Başkanı Brent Johnson, Kuzey Amerika Et Enstitüsü sözcüsü Sarah Little, Sığır Islah Birliği Yöneticisi Chad Tentinger gibi isimler katıldı.

TÜFE’de bu yıl yüzde 30’un altı bile mucize

Alaattin AKTAŞ

07 Ocak 2022 Cuma

✓ TÜFE’de ocak ayı artışı aralıktaki düzeyde, yani yüzde 13.5 dolayında gerçekleşecek, öyle görünüyor. Bu durumda yıllık TÜFE artışı ocak sonunda yüzde 52’yi bulacak.

✓ Yılın kalan on bir ayında fiyatlar hiç artmasa bile 2022 oranını tek haneye indirmek mümkün olmayacak.

✓ Gidişat, bu yılın en iyi ihtimalle yüzde 30-40 aralığında kapatılacağına işaret ediyor.

Türkiye’de iktidar olanların mücadele etmekten hiç vazgeçmedikleri, vazgeçemedikleri en önemli ekonomik sorun kuşkusuz enflasyondur. Bu mücadelenin hiç bitmiyor olması da ne yazık ki bir türlü başarı sağlanamadığını gösterir. Kimi dönemler bir iyileşme ortaya çıkmışsa da, o da Türkiye ölçeğinde bir iyileşmedir zaten, aradan kısa bir zaman geçer “enflasyon canavarı” yine hortlar.

Enflasyonun artmasına yol açan icraatları hep görmezden gelir, sonra da cıralı mücadele yöntemlerini piyasaya süreriz.

İnsan çoğu kez “Keşke enflasyonla mücadele etme durumunda olmasaydık” diyor. Öyle ya, sorun yoksa niye mücadele söz konusu olsun ki...

Enflasyona karşı yine bir mücadeleye giriştiğimiz anlaşılıyor. 2021’i rekor artışlarla kapatmışız, nasıl mücadele etmeyelim! Üretici fiyatlarındaki artış yüzde 80’i bulmuş, tüketici fiyatları da yüzde 36 artmış.

“Fiyatlar bir yılda niye bu kadar arttı, acaba bir yerde hata mı yaptık” sorununu hiç gündeme getirmeden şimdi yeni bir mücadele başlıyor.

Peki başlayalım bakalım... Bu yıl ne yapacağız da yüzde 36’lık tüketici fiyat artışını aşağı çekebileceğiz, zamanla görürüz...

Ne yapılacağını şu aşamada bilemiyoruz. Dolayısıyla ne ölçüde bir başarı sağlanabilir, bu konuda fikir yürütme şansına da sahip değiliz.

Dolayısıyla bizim yapabileceğimiz sayılardan yola çıkmak, ne olabileceğini bu şekilde irdelemek...

Bu köşede dün yıllık TÜFE artışının ocak ayının daha ilk haftası dolmadan yüzde 40'ı bulunduğu ve ocak ayı sonunda yüzde 50 sınırının aşılmasının kuvvetle muhtemel olduğuna işaret ettik.

Gelin bugün de bütün yılı kapsayan üç varsayımla hareket edip 2022'yi nasıl kapatabileceğimizi irdeleyelim...

TÜFE'de yıl sonu gerçekleşmesinde yüzde 30'un altına inmek bile zor (Yüzde)

	2021 gerçekleşme		2022 gerçekleşme olasılıkları					
			Aylık artış sıfır		Aylık artış 2021 ile aynı		Aylık artış 1 puan fazla	
	Endeks	Aylık artış	Aylık artış	Yıllık artış	Aylık artış	Yıllık artış	Aylık artış	Yıllık artış
Ocak	513,30	1,68	13,5(*)	51,90	13,5(*)	51,90	13,5(*)	51,90
Şubat	517,96	0,91	0,00	50,53	0,91	51,90	1,91	53,41
Mart	523,53	1,08	0,00	48,93	1,08	51,90	2,08	54,93
Nisan	532,32	1,68	0,00	46,47	1,68	51,90	2,68	56,46
Mayıs	537,05	0,89	0,00	45,18	0,89	51,90	1,89	58,01
Haziran	547,48	1,94	0,00	42,41	1,94	51,90	2,94	59,56
Temmuz	557,36	1,80	0,00	39,89	1,80	51,90	2,80	61,12
Ağustos	563,60	1,12	0,00	38,34	1,12	51,90	2,12	62,71
Eylül	570,66	1,25	0,00	36,63	1,25	51,90	2,25	64,31
Ekim	584,32	2,39	0,00	33,44	2,39	51,90	3,39	65,91
Kasım(**)	604,84	3,51	0,00	28,91	0,87	48,02	1,87	63,28
Aralık(**)	686,95	13,58	0,00	13,50	0,36	30,79	1,36	45,72

(*) Ocakta yılbaşı zamlarından dolayı en az aralıktaki oranda artış olacağını varsaydık.

(**) Kasım ve aralıkta geçen yılki artışların oluşmayacağı varsayımıyla önceki 18 yılın ortalamasını aldık.

Varsayım 1: Tek hane ancak hayal edilebilir!

Bu varsayımlara değinmeden önce ocak ayındaki TÜFE artışını aralıktaki gibi yüzde 13.5 dolayında beklediğimizi belirtelim. Böyle bir gerçekleşme halinde yıllık TÜFE artışı ocak ayı sonunda yüzde 52'ye dayanacak.

Üç temel varsayımımızdan ilki, ocaktaki yüzde 13.5'lik artıştan sonra kalan on bir ayda hiç fiyat artışı yaşanmayacağı. Bu çok ütöpik bir varsayım, farkındayız; ama hani klasik ifadeyle "Mesela" dedik ve bu durumda ne olacağına baktık.

Ocaktaki yüzde 13.5 artıştan sonra hiç artış yaşanmıyor ve bu durumda bile 2022 sonunda tek haneye inilemiyor. Bu varsayıma göre 2022'nin TÜFE artışı ancak yüzde 13'e çekilebiliyor.

Düşünebiliyor musunuz, fiyat artışı ocaktan sonraki on bir ayda sıfır olsa bile yıllık artış yüzde 13, yani tek hane söz konusu değil.

Sıfır artışlardan daha öteye geçilir, kimi aylarda negatif oranlar gelirse tek haneli bir yıl sonu gerçekleşmesi tabii ki olabilir. Ama bu “mesela”nın da ötesinde bir durumdur.

Demek ki neymiş, 2022 sonu için tek haneyi unutacaktıyız!

Varsayım 2: İbre yüzde 31'i gösteriyor

Ocak ayındaki artışı yüzde 13.5 olarak sabitlemiştik ya, sonraki aylara bakalım.

İkinci varsayımımız şubat-ekim döneminde, yani dokuz ayda fiyat artışının geçen yıllar aynı düzeyde gerçekleşeceğine dayanıyor.

Kasım ve aralık aylarını ise geçen yılki yüksek oranların artık bir daha görülmeyeceği varsayımından hareketle önceki 18 yılın ortalaması düzeyinde alıyoruz. Yani bu iki ayda sırasıyla yüzde 0.87 ve yüzde 0.36 artışta kalınacağını varsayıyoruz.

Ocakta yüzde 13.5'lik bir oran, sonraki dokuz ayda geçen yılki kadar artış, son iki ayda ise biraz önce belirttiğimiz çok iyimser oranlar...

Böylesine iyimser bir varsayımda bile yıl sonundaki TÜFE artışı ancak yüzde 31'e iniyor.

Bu varsayımın iyimserliği özellikle kasım ve aralıktan geliyor. Normal koşullarda özellikle aralıkta geçen yılki gibi bir oran görülmesi beklenmez ama önceki yıllar ortalaması olan yüzde 0.36 da bayağı iyimser kalıyor.

Buna rağmen inilebilen oran yüzde 31.

Sanki kendimizi şimdiden tüketici fiyatları endeksinin bu yıl yüzde 30'dan daha az artmayacağına hazırlasak iyi olacak gibi...

Varsayım 3: Yüzde 40'ın altına inmek mümkün olmayabilir

Gelelim üçüncü varsayımımıza...

Ocak ayı yine yüzde 13.5 ve sabit. Bu varsayımda şubat-ekim döneminde aylık artışların geçen yılki aylık oranların 1 puan üstünde gerçekleşeceğini varsayıyoruz. Kasım ve aralık aylarında ise önceki 18 yılın ortalaması olarak aldığımız yüzde 0.87 ve yüzde 0.36'nın bu kez 1 puan daha yüksek gerçekleşeceğini öngörerek hesap yapıyoruz.

Bu durumda ocak sonunda yüzde 52'ye çıkan yıllık artış ekim sonunda yüzde 66'ya ulaşıyor, ardından kasımda yüzde 63'e, aralıkta ise ancak yüzde 46'ya iniyor.

07.01.2022

Bu da çok göz ardı edilecek bir varsayım olarak görülmemeli.

Kur artışını şimdilik baskılayabiliyoruz; ama nereye kadar?

Üretici fiyatlarındaki artış daha da hızlanacak ve belki yakında yüzde 100'ü de aşacak. Üreticiden tüketiciye yansımayı ve döviz kurunda ortaya çıkabilecek yeni bir tırmanışın yapacağı etkileri düşünürsek yüzde 40'ın altına inilmesinin hiç de kolay olmayacağı da söylenebilir.

Kredi faizi “eksi 14” olsa!

Ferit Barış PARLAK

07 Ocak 2022 Cuma

Para arzındaki azalmanın;

Ekonomik canlılığı ve üretimi düşürücü etkisi var...

* * *

“Düşük faiz” bu nedenle çok çok önemli...

* * *

Para basmak Merkez Bankası’nın yetkisinde...

(Basılacak para, paranın değerinin düşmemesi için, gayrisafi milli hasıladaki artışa (ihracat getirisi olan dövize, altına...) endeksli olmalı...)

* * *

Yani...

Para arzını, paranın değerini düşürmeden artırmanın yolu, büyük oranda, dış ticarete biriktirdiklerimize bağlı...

* * *

Bir de, bizim buluşumuz var...

Güvene dayalı “çek”, “senet”, “6 ay/9 ay vadeli alımlar...”...

* * *

Para arzını (para basmadan), dolayısıyla ekonomik canlılığı artıran “dahice bir fikir”di bu iki araç...

Yatırımcıya/üreticiye/tüccara sunulan bir tür “para basma yetkisi”ydi...

Ve bu “dahice buluş”...

Üretimden pazarlamaya tüm ekonomik aktörlerin/canlılığın yüzde 90’ına yön veriyordu...

* * *

Yatırımcı, “7, 10, 12 yılda geri dönüşünü alırsınız.” diyerek, varını yoğunu üretime/geliştirmeye yatırabiliyordu...

Faizler yüksek olsa da, faizleri düşürebilmenin tek yolu olan üretime devam ediyor; daha verimli/rekabetçi üretim için yapısal reformları bekliyordu...

* * *

Bugün?

VELHASIL...

Yatırım iklimi derken...

“Verimlilik”, “araştırma”, “geliştirme”, “sürdürülebilirlik”, “uzun vade” derken...

Ekonominin aktörleri saatlik düşünme zorunluluğu olan, reel ekonomi kurallarından ve dünyadan uzak, bambaşka bir evrende yaşamaya başladı...

Bu süreç üretimi/üretmek isteyeniyi yıpratıyor/yıpratır...

Kredi faizi “eksi 14” olsa da, üretimden uzaklaştırır, rasyonel olmasa da kazanç getireceğine inanılan alanlara yönlendirir...

Döviz muslukları Merkez'e bağlandı

H. Bader ARSLAN

07 Ocak 2022 Cuma

Dövizle ilgili farklı alanlarda rezervleri artırmaya yönelik düzenlemelere hız veriliyor. Döviz muslukları rezervleri artırmak için Merkez Bankası tarafından bağlanıyor.

Eylül ayından itibaren TL, yabancı paralar karşısında hızlı bir değer kaybı yaşadı. TCMB, piyasaların hararetli olduğu günlerde art arda farklı büyüklüklerde döviz satışı yaptı. Ancak bu hamleler TL'deki değer kaybını durdurmadı.

Aralık sonunda hayata geçen kur korumalı mevduat düzenlemesi, döviz kurlarını önemli ölçüde geri çekmiş olsa da; TL'ye değer kaybettiren ana faktörler büyük ölçüde geçerliliğini koruyor. Son açıklanan Aralık ayı reel kur endeksi 47,8 ile şimdiye kadarki en düşük düzeyine geriledi.

Yurt içi yerleşiklerin (birey, kurum ve şirketler) döviz mevduatlarında yükseliş devam ederken, döviz rezerv pozisyonundaki riskler de büyüyor. Hatırlanacağı gibi 2020'de Merkez Bankası büyük miktarda döviz satışı gerçekleştirmiş ve net döviz rezervleri negatife inmişti.

Son verilere göre 31 Aralık 2021 itibarı ile Banka'nın brüt döviz rezervleri 111,1 milyar dolar olurken, net rezervler 8,3 milyar dolar, swap hariç net rezerv pozisyonu eksi 56,4 milyar dolar düzeyinde. Swap hariç net rezerv pozisyonunda altının 23,7 milyar dolarlık pozitif katkısı varken, net eksi 80 milyara ulaşan döviz etkisi dikkat çekiyor.

Son günlerde döviz ile ilgili farklı alanlarda rezervleri artırmaya yönelik düzenlemelere hız veriliyor. Döviz muslukları rezervleri artırmak için Merkez Bankası tarafından bağlanıyor.

Vatandaşlık Kanunu uygulamasında değişiklik**MB rezervleri** (31/12/2021, milyar \$)

1	Brüt Rezervler	111,1
2	Bilanço İçi Yükümlülükler	102,7
3	Net Uluslararası Rezervler	8,3
	Altın	29,8
	Döviz	-21,4
4	Bilanço Dışı Yükümlülükler (SWAP)	64,7
	Altın	6,1
	Döviz	58,6
5	Net Rezerv Pozisyonu	-56,4
	Altın	23,7
	Döviz	-80,0

Bunun son örneği, dün Resmi Gazetede yayımlanan Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte yapılan değişiklik oldu. Yönetmeliğin yeni hükümlerine göre, Türk vatandaşlığı kazanabilmek için gerekli olan döviz cinsinden gayrimenkul alımı ve mevduat tutma gibi yükümlülükler kapsamında ülkeye giren döviz artık Merkez Bankası'na satılmak zorunda.

En az 250 bin dolarlık taşınmaz alan, en az 500 bin dolar karşılığı mevduatı 3 yıl elinde bulunduran, en az 500 bin dolarlık gayrimenkul yatırım fonu katılma payı veya girişim sermayesi yatırım fonu katılma payını 3 yıl elinde tutan yabancı ülke vatandaşları, Türk vatandaşlığı hakkını elde edebiliyorlar.

Bu limitler dahilinde vatandaşlık alma amacıyla ülkeye giren döviz önce Türkiye'de faaliyet gösteren bir bankaya ve bu bankaca da Merkez Bankasına satılacak.

İhracat Düzenlemesinden 40 milyar dolar bekleniyor

Geçtiğimiz günlerde benzer bir düzenleme ihracat bedellerinin TL'ye çevrilmesi kapsamında gündeme gelmişti. TCMB'nin 16 Ocak 2020 tarihli İhracat Genelgesi'nde bu hafta başında yapılan değişiklik ile ihracat bedeli kabul belgesine veya döviz alım belgesine bağlanan ihracat bedelinin yüzde 25'i düzenlendiği tarihteki işlem kuru üzerinden Merkez Bankasına satılmak üzere belgeyi düzenleyen bankaya satılacak. Bankalarca alınan döviz, aynı gün Merkez Bankası adına açılacak dolar, Euro ve Sterlin hesaplarına aktarılacak. Bu düzenlemenin 2022 genelinde rezervlere 40 milyar dolara yakın katkı yapması hedefleniyor.

Dövizde zorunlu karşılıklar artıyor

Yabancı para mevduata uygulanan zorunlu karşılık oranları 2020 yazından bu yana yükseliyor. Ancak son 6 ayda bu yükseliş hız kazandı. 2021'in Temmuz ayında yabancı para karşılık oranlarında 200 baz puanlık bir artırımdan sonra, Eylül ve Kasım aylarında aynı miktarda iki kez daha artış yapıldı. Son bir buçuk yılda yabancı para ağırlıklı ortalama zorunlu karşılık oranı yüzde 12,1'den yüzde 21,7'ye yükseldi.

Ekimde reeskont uygulaması değişmişti

Geçtiğimiz Ekim ayında reeskont kredilerinin limitini 30 milyar dolara yükseltilmiş, bunun 5 milyar dolar karşılığının Türk lirası reeskont kredisi olarak da kullanılabilmesi imkanı getirilmişti. Kredilerin yalnızca bazı TL cinsi harcama alanlarında kullanılabilecek olması, geri ödemelerin sadece ihracat bedelleriyle yapılacak olması gibi hükümlerin de döviz rezervlerine kısıtlı da olsa katkı yapması öngörölüyor.

Abdulkadir Selvi

Yabancılar, 2023 hesaplarını değiştirmeye başladı

7 Ocak 2022

20 Aralık'ta döviz gerileten yeni ekonomi politikaları devreye girdi ama asıl sonuçları siyasi oldu. AK Parti gidiyor, muhalefet geliyor beklentisinin içine girenlerin hesabı karıştı.

Bunlardan bir kısmı da ülkemizdeki bazı yabancı ülke büyükelçileri.

Uluslararası bir iş konseyi başkanı ile önemli bir ülkenin büyükelçisi arasında geçen diyalogu paylaşmak istiyorum.

AK Parti'nin gidişini peşin peşin satın alan ülkenin büyükelçisi, 20 Aralık kararları ile ters köşe olmuş durumda. Bu psikolojiyle iş konseyi başkanına, **"20 Aralık'tan sonra ne oldu?"** diye soruyor.

ÇÖZÜM YİNE ERDOĞAN'DAN GELDİ

Gerçekçi analizleri ile bilinen iş konseyi başkanı, büyükelçinin zaman zaman yüzünü buruşturarak dinlediği şu değerlendirmeyi yapıyor:

1) Doların 18 liraya çıktığı, hızlı fiyat artışlarının yaşandığı bir süreçte halk, çözüm önerilerinin muhalefetten gelmesini bekledi ama çözümü bulan **Erdoğan** oldu. Muhalefetin çözüm üretmediği bir süreçte, çözüm Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'dan geldi. Halk bir kez daha, **"Çözümün adresi Erdoğan'dır"** noktasına geldi.

MUHALEFET SORUNU

2) Türkiye'de sorun arıyorsanız o iktidar değil, muhalefet sorunudur. İktidar yanlış yaptığı zaman oyları azalıyor ama muhalefetin oyları yükselmiyor. Ama iktidar doğru yaptığında AK Parti'nin oyları artıyor, aynı zamanda muhalefetin oyları da düşüyor. 20 Aralık'tan sonra AK Parti'nin oyları yüzde 40'a doğru yükselirken, muhalefetin oyları düştü.

MORALLER YÜKSELDİ

3) **Erdoğan**, parti yöneticilerini ve bakanları toplayıp, “**2023 seçimlerini fark atarak kazanmamız lazım**” diye talimat verdi. Ekonomide yaşanan dalgalanma nedeniyle bir süredir moral bozukluğu yaşayan AK Parti kadroları ise 5 yıl daha kalıcıyız diye kolları sıvadılar, çalışmalara başladılar.

HEPSİ, BİR ERDOĞAN ETMİYOR

Türk siyasetinde belirleyici olan liderdir. Seçimleri lider kazanır. **Erdoğan** AK Parti’yi kurduğu günden bu yana girdiği her seçimi kazanan bir lider. Çünkü Türk milleti **Erdoğan’a** güveniyor. Çünkü **Erdoğan** ekonomik ve siyasi kriz anlarında küllerinden doğan bir lider. 20 Aralık’ta yine büyük lider olduğunu gösterdi. 20 Aralık kararları ile bir hamle yaptı, işin seyrini değiştirdi. Muhalefet ise topluma güven veren bir lider çıkaramıyor. Hepsini toplasanız bir **Erdoğan** etmiyor. Böyle olunca yabancılar da 2023’e dönük hesaplarını değiştirmeye başladılar.

KILIÇDAROĞLU’NA BİR YALANLAMA DA DANIŞTAY’DAN

CHP Genel Başkanı **Kemal Kılıçdaroğlu**, öğretmen atamalarıyla ilgili mülakat hakkında Danıştay kararı olduğunu iddia etmiş, “**Danıştay’ın verdiği bir karar var. Mülakatta artı 3 eksi 3 puan verebilirsiniz diyor. Bir puan aralığı belirliyor. Aldığı puanla, yazılıda aldığı, KPSS’de aldığı puanla mülakatta verilecek puanın aralığını belirliyor. Buna uymuyorlar. Yani Danıştay kararına uymuyorlar**” demişti.

DANIŞTAY, ‘YOK’ DEDİ

Milli Eğitim Bakanlığı ise Danıştay’ın böyle bir kararı olmadığını açıklamış, **Kılıçdaroğlu’nu** iddiasını ispat etmeye davet etmişti. **Kılıçdaroğlu’ndan** o günden bu yana ses çıkmadı ama Milli Eğitim Bakanlığı Danıştay’a yazılı olarak başvuruda bulunarak böyle bir kararlarının olup olmadığını sordu. Danıştay’dan **Kılıçdaroğlu’nu** tekzip eden bir yanıt geldi. Danıştay’ın cevabında, “**Kayıtlarımızda yapılan detaylı inceleme ve araştırmalar neticesinde, kamu kurum ve kuruluşlarınca personel alımına ilişkin yapılan sözlü sınavlarda (mülakatlarda) puanlama yapılırken, yazılı sınav puanının üç puan altında veya üç puan üstünde puan verilebileceğine ilişkin bir Danıştay kararına rastlanmamıştır**” denildi.

ZİYA SELÇUK ÇARPITMASI

CHP’nin, Danıştay’la ilgili çarpıtmasının bir muhatabı da eski Milli Eğitim Bakanı **Ziya Selçuk** oldu. Geçen hafta **Ziya Selçuk’un** telefonu çaldı. Arayan akademik dünyadan tanıştığı bir CHP genel başkan yardımcısıydı. Telefonuna yanıt verdi. Aralarında şöyle bir diyalog yaşandı:

CHP Genel Başkan Yardımcısı: Mülakatlarla ilgili Danıştay kararı var, değil mi?

Ziya Selçuk: Danıştay'ın böyle bir kararı yok. Olsa ortada olurdu. Danıştay'ın bir kararı yok.

CHP Genel Başkan Yardımcısı: Mülakatlarda artı 3 eksi 3 diye bir karar varmış. Siz bunu nasıl uygulamıştınız?

Ziya Selçuk: Böyle bir karar yok ki uygulansın. Bu konuda artı üç eski üç olsa nasıl olur diye bir konuşma oldu ama alınan bir karar ve uygulama yok.

CHP'DEN SES YOK

Peki bu nasıl yansıtıldı? **Kılıçdaroğlu**, Milli Eğitim'in önüne gitmeden önce CHP Genel Merkezi'nden eski Milli Eğitim Bakanı **Ziya Selçuk** arandı, Danıştay kararını doğruladı diye yansıtıldı. **Ziya Selçuk** bunun doğru olmadığını belirten bir tweet attı. Yani CHP'yi yalanladı. Peki sonra ne oldu? CHP'den ses çıkmadı.

KILIÇDAROĞLU'NUN TAVRI DOĞRU

ÖZGÜR Özel'in, Diyanet'in 4-6 yaş çocukları için açtığı Kuran kursları konusunda yaptığı "Ortaçağ zihniyeti" benzetmesi çok büyük tepki gördü. **Özgür Özel**, **Erdoğan** ve **Bahçeli**'nin eleştirilerine yanıt vermek için bir video yayınladı ama ikna edici olmadı. Tam aksine, "**CHP, muhafazakâr kesimle böyle mi helalleşecekti?**" sorularının sorulmasına yol açtı. Dindarlarda zaten bir CHP algısı var. Bu olay üzerine devir değişti ama CHP'nin Kuran alerjisi bitmemiş denildi. Gerekli tepkiler gösterildiği için uzatmak istemiyorum.

KILIÇDAROĞLU'NUN AÇIKLAMASI

Ama doğruya doğru, yanlışla yanlış demek lazım. **Kılıçdaroğlu**, "**Diyanet İşleri Başkanlığı'nın isteyen ailelerin çocuklarına Kuran'ı öğretmeleri kadar doğal bir şey yoktur. Siyaset din, inanç, kimlik, yaşam tarzı alanına girmemeli**" diyerek doğru bir tavır koydu.

Esfender KORKMAZ

Suriyeli, kültürümüzü tahrip ediyor

7 Ocak 2022 Cuma

Kadir Has Üniversitesi Türkiye Eğilimleri Araştırması 2021 anket sonuçlarına göre; Türkiye'de beş kişiden dördü Suriyeli göçmenlerden aşırı derecede rahatsızdır.

Halkın sığınmacılardan rahatsız olma gerekçeleri şöyledir.

1. Halkın yüzde 79,4'ü Suriyelilerin "Ucuz ve kaçak işgücü" oldukları için Türkiye'de işsizliğe neden olduklarını söylüyor.

Türkiye'de fiilen dört kişide bir kişi işsizdir. İşsizliğin bu kadar tırmanmasında, yerli ve yabancı yatırımların durması, üretimde ithal girdi payının yüksek olması ve Suriyelilerin kaçak olarak çalıştırılması geliyor.

Hükümette, istihdam da Suriyelilere öncelik veriyor. Devlet vatandaşından esirgediği desteği Suriyelilere veriyor... Söz gelimi İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı Genel Müdürlüğü, Tarım ve Orman Bakanlığı, Suriyelilere yönelik mesleki eğitim programı düzenledi.

Önceki yıl açıklanan program kapsamında 1 Suriyeli işçiyi sigortalı olarak işe alan işveren, 1 Türk işçi ile birlikte 6 ayda toplam 11 bin 400 TL teşvikten yararlanacak.

Önceki Tarım bakanı da Ufada; Suriyeliler isteseler dahi göndermeyeceklerini, tarımda onlardan yararlanmak gerektiğini söyledi. Gerçekte ise tarımda gizli işsizlik var.

2. Halkın yüzde 71,5'i Suriyelilerin suç meyilli olmaları nedeni ile sorun olduklarını düşünüyor.

Suriyelerde suç eğilimi yüksek. Bu gerçeği her gün yaşıyoruz.

Daha yeni Suriye uyruklu iki göçmen, sosyal medyada kadınlara yönelik hakaret ve tehditte bulundukları konuşmanın görüntülerinin paylaşılmasının ardından biri İzmir'de, diğeri ise Aydın'da gözaltına alındı ve sınır dışı edildi.

Suriyeliler Kendi aralarında husumeti Türkiye'ye de taşıdılar. Söz gelimi geçtiğimiz yaz İstanbul, Esenyurt'ta aralarında husumet bulunan Suriyeli iki aile arasında sokak ortasında kavga çıktı. Kavga sırasında kalasla yapılan saldırıda bir kişi ağır yaralandı. Hepimiz bu tür kavgaları sosyal medyadan gördük.

Yine sık sık Suriyelilerin çete oluşturdıkları ve gasp yaptıkları haberlerini de okuyoruz.

Basında her gün Suriyelilerle ilgili suç haberleri var.

Bazıları;

Konya'da 6 kişinin para ve cep telefonlarını gasp eden 9 kişilik Suriyeli çete çökertildi.

Çocukları dilendiren 12 Suriyeli çete üyesi yakalandı.

Küçükçekmece'de oturan 4 Suriyeli, 21 yaşındaki bir genci kaçırdı.

Aynı çizgide daha binlerce haber.

3. Yine anketlerde halkın yüzde 71,6'sı Suriyelilerin Milli Kimliğimize zarar verdiklerine inanıyor.

Suriye'de savaş var. Her savaşta her genç kendi ülkesi ve ideolojisi için savaşır. Bu gençler ülkeleri için savaşıp, bunların ailesi Türkiye'ye gelse, insani değer yargıları içinde yorumlanabilir. Ne var ki ülkesini ve evini bırakıp kaçanları hangi insani değere sığdıracağız?

Eğer Suriye'de yaşam tehlikesi varsa, neden bunlar her bayramda Suriye'ye gidiyor. Üstelik Hükümet, Vali organize ediyor. Suriye'ye tatil yapar gibi giriyor ve dönüyorlar.

Öte yandan; aynı araştırmada ankete katılanlar; Suriyelilerin gitmesini ve göçmen kabulüne son verilmesini istiyor.

* 1. Halkın yüzde 80,7'si göçmen alımına son verilmeli diyor.

* 2. Halkın yüzde 79,4'ü de mevcut göçmenler geri gönderilsin diyor.

Halk istemediği halde, Hükümet neden göçmenlerde direniyor. Bu alanda uzman Umit Özdağ, iktidarın gizli gündemi var diyor. Halk arasında tartışılanlar ise;

1. AKP vatandaş yaptığı Suriyelilerden oy toplayacak.
2. Halk sokağa çıkarsa, hükümet Suriyelileri kullanacak.

3. Cumhurbaşkanı Erdoğan, AKP tabanını **"ümme"** ve **"ensar"** gibi ideolojik ve dini söylemlerle konsolide etmeye çalışıyor. Suriyelileri ümme olarak görüyor.

4. Hükümet Suriyelileri Avrupa için pazarlık masasında kullanıyor.

Suriyeliler konusunda iki gerçek var:

BİR... Altı milyon parasız ve işsiz insanın olduğu bir Türkiye'de ekonomik kalkınma ve sosyal istikrar sağlanamaz.

İKİ... Bu kadar sığınmacı sırayla vatandaş yapılıyor. Bu gidiş Milli birliğimize ve kültürümüze konulan dinamittir. Toplum siyasi tercihlerinde iyi düşünmeli ve Milli değerlerimizi tahribattan kurtarmaya öncelik vermelidir.

İbrahim Kahveci

Bilim gitti, rakamlar bitti

Yeni Ekonomi Modeli -YEM henüz resmi yayınlara girmedir. Hatta henüz bunun ne olduğunu da tam bilen yok.

-Kurlar yükselsin mi isteniyor, yoksa düşsün mü? Bu açıdan mevcut kur seviyesi istenen bir nokta mı, ya da ancak burada mı kontrol edilebilirdi?

-Düşük faiz olsun ve yatırımların önü açılsın isteniyor. İyi ama faizler tam tersine enflasyon ve risk yükselişii sonucu aşırı yükseldi.

Eylül ayında;

Dolar 8,30 - Kredi Faizi yüzde 22'lerdeydi.

Şimdi ise;

Dolar 13,60 - Kredi Faiz ise yüzde 36'larda

Kısaca işler pek iyiye gitmiyor. Kur yükselişinin hem maliyet tarafında hem de stok döviz borcu tarafında çok feci yıkıcı etkileri ülkeyi vurmaya başladı.

Sadece 453 milyar dolar dış borcun TL karşılığı maliyeti son 4 ayda 2,4 trilyon lira artış gösterdi. Hazine garantili müteahhitlere ödeyeceğimiz para da sadece son 4 ayda 830 milyar lira fazlalaştı.

İthalat nedeniyle artan üretim maliyetlerine

bir de;

ihracat nedeniyle artan tüketim fiyatları eklendi.

Mesela, yabancıya 2 dolara sattığımız domates artık ihracatta 27 liraya ulaşmış ise, o domatesi yurtiçinde kimse 10-15 liradan aşağıya satmaz.

Fakirleştiren ihracat tam da budur.

Bakınız, durum öyle söylendiği gibi iyi değil. Hatta daha açık söyleyeyim; bu gidişle her geçen gün bugünümüzü arar olacağız.

AK Parti seçim düşünüyorsa derhal tarih açıklasın; bu kafa ile 2022 sonbaharı veya 2023'ü hiç düşünemiyorum.

Aslında işlerin iyi gitmediğini herkes biliyor.

Mesela, önceki gün MÜSİAD'a giden Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'ye sorulması gereken bir soru da şu olmalıydı? "Faizleri indiriyoruz derken kredi faizleri (katılım maliyeti diyelim) yüzde 22'lerden yüzde 40'lara çıktı. Bu faiz (katılım) maliyeti ile kim nasıl yatırım yapacak?

Ama bunun yerine YEM'e olan büyük övgü sözleri geldi.

MÜSİAD Başkanı bu övgüleri söylerken acaba kendi kurumunun yayınladığı verileri izliyor mu?

Bilindiği gibi MÜSİAD SAMEKS Endeksi yayınlıyor. Ne anlama geliyor bu endeks?: "Sanayi ve hizmet sektöründe yer alan işletmelerin kendi ekonomik faaliyetleri hakkında yaptıkları değerlendirmeler üzerinden ülke ekonomisine ilişkin makroekonomik verilere ulaşılmasını amaçlayan bir endekstir."

Bu tanım ya da açıklama MÜSİAD sitesinde yer alıyor.

Gelelim Kasım ve Aralık ayı SAMEKS verilerine ve MÜSİAD Bültenine:

"2021 yılı Kasım ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış SAMEKS Bileşik Endeksi, bir önceki aya göre 3,0 puan azalarak 52,3 değerine gerilemiştir.

2021 yılı Aralık ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış SAMEKS Bileşik Endeksi, bir önceki aya göre 3,1 puan azalarak 48,8 değerine gerilemiştir. Sanayi sektörü endeksi ise referans değer üzerinde seyretmesine karşın önceki aya göre 5,3 puan ivme kaybetmiş ve 51,4 puana gerilemiştir.

Söz konusu gelişmeler neticesinde 48,8 seviyesinde gerçekleşen mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış SAMEKS Bileşik Endeksi; son 4 ayın en düşük seviyesine gerilemiş ve Ağustos 2021 döneminden beri ilk kez 50 puanlık referans değer altında gerçekleşmiştir."

Ne diyor burada... Ağustos ayından sonra ilk kez eşik değerin altına düştü. 4 ayın en düşük değeri...

Ama MÜSİAD Başkanı "Model gayet iyi, her şey güzel" diyor.

Tıpkı Hazine ve Maliye Bakanı'nın 20 Aralık günü için söylediği gibi. "Biz döviz satmadık, Cumhurbaşkanımız bir konuştu, herkes döviz sattı...." gibi bir şeyler söyledi.

Doları 18 liradan 11 liraya düşürecek dövizci Millet satmış diyor. İyi ama ne kendisine bağlı BDDK verileri, ne de Merkez Bankası verileri bunu doğrulamıyor. Hatta 21-22 Aralık günleri Milletin bankalardaki yabancı para mevduatları 1,8 milyar dolar artış bile göstermiş.

Olsun... Rakamlar ne ki... Biz söylüyorsak ona inanın durumu mu var?

Bugün bir ekonomi modeli uyguluyoruz adı altında ülkemizi maalesef gittikçe daha kötü günlere taşıyoruz. Şu anda Avrupa'dan talep geldiği için ihracat ile ayaktaız. Orası sekteye uğrar ise hepten kara günler bizi bekler.

Ekonomide nerede ise bütün dengeleri alt-üst ettik ve buna da yeni model diyoruz. Hatta yetmedi Milletimize de "kurtuluş savaşı" olarak anlatıyoruz.

Daha faizleri bile düşürüyorum derken yükselten bu modelin nesi bilimsel, nesi bir rakama dayanıyor. Anlayan lütfen bize de anlatsın. Anlamayan da lütfen boşuna alkışlayıp yanlış destek olmasın. Ama lütfen...

07 Ocak 2022, Cuma

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Seçime kadar sabır

Siyaset kulislerinde her zamanki gibi aslı astarı olmayan sözler dolaşmaya devam ediyor.

Buna göre CHP'li İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı **Ekrem İmamoğlu** hakkında soruşturmalar ilerlerken onun görevden alınmasına ilişkin söylentiler yoğunlaşıyor.

İMAMOĞLU BAŞARISIZ

Bir İstanbullu olarak öncelikle söylemem gereken gerçek şu: İstanbul'un kent olarak kaderini değiştiren **Bedrettin Dalan** gibi, **Tayyip Erdoğan** gibi olağanüstü başarılı belediye başkanları tanıdık.

Bunların döneminde İstanbul'un kronikleşmiş sorunları çözüme kavuşturuldu.

Ekrem İmamoğlu kesinlikle bunlardan biri değil. Dikkati çeken bir başarısı, olağanüstü bir projesi ve örnek olacak vizyonu yok. Tek özelliği, AK Parti iktidarına muhalefet etmesi. Belediye başkanlığındaki başarısızlığını siyasi polemiklerle kapatma gayretinde.

İBB'de yürütülen soruşturma üzerine şunun altını özellikle çizmek istiyorum: İmamoğlu zaten başarısızsa bunu seçmen fark edecektir. Bunun dışındaki her adım, İmamoğlu gibi başarısız bir belediye başkanına can suyu olur.

Eğer İmamoğlu, seçmenini tatmin etmiyorsa gelecek seçimde yokluğa kavuşur. Sokağa çıkıp küçük bir kamuoyu araştırması yapsanız, İstanbulluların İmamoğlu'ndan memnun olmadığını görürsünüz.

Fanatik CHP seçmeninden bile İmamoğlu denilince, **"Her şey güzel olacaktı, hiçbir şeyin güzel olduğu yok"** sözlerini duyarsınız.

BIRAKIN HALK DEĞİŞTİRSİN

İBB içerisinde FETÖ, PKK, DHKP-C kadrolaşması varsa bu mutlaka soruşturulmalı. Bu korkunç iddiaların sonuna kadar üzerine gidilmeli. Ama bu iddialar yüzünden İmamoğlu'nun görevden alınması söylentilerine dahi izin verilmemeli.

Evet, İmamoğlu'nu beğenmiyorum. İstanbul'a kalıcı bir hizmetinin olmadığını ben de görebiliyorum.

İstanbuluların çoğunluğunun da benimle aynı görüşte olduğunu düşünüyorum. Ama görevinin sonuna kadar yerinde kalması gerektiğine inananlardanım.

Elektrik zammı niye gerekliydi

Kimi görsem konuşulan konu aynı.

Zam Zam Zam.

Gazeteciliğe yeni başladığım yılların başıydı, böyle manşetler atılırdı.

“Zam yağmuru’ falan diye.

Bu kadar insafsızca yağdığını pek hatırlamıyorum.

Doğalgazdaki, enerjideki ama özellikle elektrikteki yüzde 125’lik zam vatandaşın çok çok ama çok ağırına gidiyor.

Bu kadar zam şart mıydı diye soruyor herkes.

Ben bu zammın nedenini daha önce de yazdığım bir hesapla yazayım, siz karar verin şart mıydı değil miydi diye.

Biliyorsunuz, Ak Parti iktidarı döneminde pek çok şey gibi elektrik dağıtım şirketleri de özelleştirildi. 21 elektrik dağıtım bölgesi toplam 13 milyar dolara satıldı.

Hiçbiri yabancıya gitmedi.

Alanlar malum. Son 20 yılda Türkiye’de her türlü ihaleyi alanlar aldı o şirketleri de.

Hem de hayli yüksek fiyatlara.

Sadece İstanbul’un bir yakasında enerji dağıtımını üstlenen şirket 2 milyar dolara satıldı.

O gün dolar 1,6 liraydı.

Şirketin satış değeri de 3,2 milyar TL’ye denk geliyordu.

Dolar karşılığı satın alınan şirketin tüm gelirleri TL cinsindendi ve o günün parası ile yılda 280 milyon TL kar ediyordu.

Yani satış fiyatı yıllık karının 12 katı idi.

Sorun şu ki, alıcı firma Şirketi almak için dolar kredisi kullanmıştı ama şirketin tüm gelirleri TL idi.

Sonra ekonomi dağıldı gitti.

Dolar uçuştu gitti.

Bugün dolar şimdilik 13 TL.

2 milyar doların TL karşılığı 26 milyar TL'nin üzerinde.

8 yılda borç neredeyse 8 kat artmış.

Karlar aynı oranda artmadığı için şirketin ayakta kalması imkansız.

Ya borcunu ödeyemeyecek ve batacak.

Aynı durum ülkedeki tüm enerji dağıtım şirketleri için geçerli.

Ya da karlılığı arttırmak için Devlet elektriğe muazzam bir zam yapacak ve elektrik dağıtım şirketleri batmaktan kurtulacak.

Ya da bu şirketleri satın alan müteahhitler borçlarını ödeyemeyecek.

Anlayacağınız elektriğe bu denli yüksek zam yapılmak zorundaydı.

Yoksa çoğunu zaten tanıdığınız, bildiğiniz bu şirketler batardı.

Şimdi 85 milyon el ele bu şirketleri kurtarma operasyonu yapıyoruz.

Şimdi siz karar verin.

Bu zam gerekli miydi değil miydi, ya da kimin için gerekliydi!

Ayrıca niye şaşıırıyorsunuz, sonunun böyle olacağını o işadamlarından biri baştan söylememiş miydi zaten!

Sorun çözmek diye buna derim

İstanbul'un trafik sorununu ne Ak Partili Büyükşehir Belediye Başkanları çözebilmişti, ne de CHP'li Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu çözebildi.

Hatta pandemi ile birlikte sorun iyiden iyiye büyümüş, İmamoğlu'nun işini zorlaştırmayı kendine vazife edinen UKOME'nin katkıları ve niyeyse bir türlü bitmeyen kaldırım ve yol tamiratları sayesinde trafik tam bir kilit haline gelmişti.

Ancak İstanbul Belediyesi'nin ve İmamoğlu'nun imdadına Ankara'daki merkezi yönetim yetişti.

Akaryakıta peş peşe öyle zamlar yaptılar ki, vatandaş mecburen otomobili ile vedalaşmak zorunda kaldı.

1 haftadır İstanbul trafiği yıllardır hiç olmadığı kadar rahat.

Birkaç zam daha yapılırsa sorun hiç kalmayacak.

Hükümete teşekkür ediyoruz.

Bir de münafıklar Cumhurbaşkanlığı Hükümet sistemi sorunları çözemedi diyorlar.

Bakın İstanbul'un trafik sorununu şıp diye çözdüler.

3. doz sertifikada niye yok

Korona salgınında olaylar tam da yılbaşı arifesinde yazdığımız gibi seyrediyor.

Bakan Koca'nın söylediği 60-70 binli vaka sayılarına birkaç günde ulaştık.

Birkaç güne kalmaz yılbaşı etkisini de görür ve 100 bini aşarız.

Bir yandan da aşılama sürüyor. 3. ya da 5. Doz aşısını olanların sayısı artıyor.

Ancak ortada bir sorun var.

3. doz aşılar ne yazık ki, aşı sertifikalarında görünmüyor, 3. doz olunduğuna dair bilgi uluslararası aşı sertifikasına işlenemiyor.

Bunun sakıncası şu.

Pek yakında Avrupa ülkeleri seyahat için 3. Doz şartını da getirecekler gibi duruyor.

Böyle bir durumda bizim aşı karnelerinde bu dozun görünmemesi sorun yaratacak.

Aslında çok basit bir yazılım yenilemesi ile bu halledilebilir.

Ama niye halledilmiyor ve 3. Doz aşı, Aşı Karnesi'nde görünmüyor.

Bakanlığın şimdiye kadar çok iyi işleyen bir sistem olan HES uygulamasında bu güncellemeyi bir an önce yapması gerekiyor.

Turkovac

Aşı demişken, yazmamak olmaz.

Turkovac aşısı "Acil kullanım onayı" için İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'na başvurduğu gün Korona Bilim Kurulu üyesi Ateş Kara'yı Teke Tek'e konuk etmiş ve bu aşının bilimsel verilerini sorgulamıştı.

1300 deneklik 3. Faz çalışmasının yetersiz olduğunu vurgulamıştı.

Kara da bu sayının artacağını söylemişti.

Türkiye dışında bir 3. Faz çalışması olup olmadığını sormuştum.

Kara bunun için anlaşmaların yapılmak üzere olduğunu belirtmişti.

Turkovac aşısının 1, 2 ve 3. Faz çalışma sonuçlarının uluslararası saygınlığı olan bir Tıp veya bilim dergisinde ne zaman yayınlanacağını sormuştum.

Ateş Kara da “Pek yakında yayınlayacaklardır” demişti.

Aradan aylar geçti.

Turkovac’ın acil kullanım onayı çıktı ama hala ne 3. Faz çalışmasının sonuçlarını yayınlandı, ne Türkiye dışında bir ülkede bir 3. Faz çalışması yürütüldü ne de normalde en az 50-60 bin olması gereken 3. Faz denek sayısı arttı.

Uluslararası bir dergide bu aşı ile ilgili yayınlanan tek bir satır makale de şimdilik yok.

Ve sosyal medyada sürekli olarak “Her şeye ilgi gösteren medya bu aşığı geliştiren Profesör Aykut Özdarendeli’ye niye hiç ilgi göstermiyor” şeklinde suçlamalar.

Bu suçlamaları yapan ahmaklara şunu söyleyeyim.

Turkovac aşısını geliştirme çalışmalarının başından bu yana ve hala Profesör Özdarendeli’yi ve ekibini sürekli olarak Teke Tek’e davet ettim.

Ben diyeyim 50, siz deyin 100 kere.

GEL-ME-Dİ...

Kapımız hala açık.

Gelsin.

Anlatsın.

Ama biliyorum ki, gelmez.

Yollamazlar.

Belki hiçbir soru sormayacak ve “Vay hocam bravo vallahi” diyecek birine yollarlar.

Belgen kadar konuş

CHP yönetiminin acil olarak alması gereken bir önlem var.

Partili milletvekillerini ve parti adına konuştuğu düşünülen isimleri bir miktar sorumlu davranmaya zorlamak.

Çünkü CHP’de bir hastalık var.

Bu hastalık daha önce Kemal Kılıçdaroğlu’nda da vardı ama artık bunu yapmıyor.

Ama partinin geri kalanı bu hastalıktan mustarip.

Hastalığın adı desteksiz atmak.

Toplumun bir kesimi tarafından yapılan dedikoduları, yakıştırmaları gerçekliğini doğru düzgün araştırmadan, belgeye dayandırmadan çıkıp kamuoyu önünde söylemek, sonra da belgesi istendiğinde madara olmak.

Demiyorum ki, bu söylenenlerin tümü yanlış ve dedikodudan ibaret.

Doğru da olabilir.

Ama bir siyasetçi, kürsüden kendisini ve partisini bağlayacak bir şey söylüyorsa bunu belgelemeli, kanıtlayabilmeli.

Karşı taraf tam tersini söylediğinde apışıp kalmamalı.

Ne yazık ki, CHP’li vekillerde son dönemde söyleyip kanıtlamamak bir özellik haline geldi ve tüm muhalefete zarar verecek boyuta ulaştı.

Bu eleştiriye karşı “Karşı taraf da aynı şeyi hatta beterini yapıyor” diyecek olanlar çıkacaktır.

Doğrudur.

Yapıyordur.

Ama siz zaten karşı tarafı eleştirmiyor musunuz!

Şevki Yılmaz bildiğimiz gibi

25 yıldır Diyanet yok muydu!

“Hazine’de ne varsa satın savın, Türkiye’nin altın stoğunu da gerekirse satın ama iktidarda kalın” diyerek herkesi şaşırtan ama beni şaşırtmayan eski Rize Belediye Başkanı ve milletvekili Şevki Yılmaz İstanbul Belediyesi’ni eleştirirken “Cenaze kaldırmak Belediye’nin değil Diyanet’in işidir.” demiş.

Şevki Yılmaz’ın bu konuşması ile İBB’ye yönelik soruşturmadan daha soruşturma başlamadan haberdar olduğunu gösterdiğini iddia edenler var.

Doğrudur.

Vardır. Çünkü soruşturma aslında AK parti dönemine kadar gidiyor.

07.01.2022

Benim takıldığım ise o değil.

Yılmaz'ın "Cenaze belediyenin işi değildir" demesi.

Yahu bu nasıl bir tutarsızlık, bu nasıl bir aymazlıktır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, belediye başkanlığı dönemini anlatırken tüm cenaze araçlarını Mercedes'e çevirmekle övünmüyor muydu yıllardır.

İstanbul'u 25 yıldır Ak Partili Belediyeler yönetirken cenaze belediyenin işi idi de, şimdi mi Diyanet'in işi oldu.

Niye o zaman devretmediniz cenaze işlerini Diyanet'e.

NE ZAMAN ADAM OLURUZ?

İyi yöneticinin her şeyi bilen değil, bilenleri bir araya getirerek yöneten olduğunu anladığımız zaman